

2024/3015

12.12.2024

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/3015

z dnia 27 listopada 2024 r.

w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym i zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114 i 207,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Jak wskazano w preambule Protokołu z 2014 r. do Konwencji nr 29 dotyczącej pracy przymusowej (zwanej dalej „konwencją MOP nr 29”) Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), praca przymusowa stanowi poważne naruszenie godności ludzkiej i podstawowych praw człowieka, przyczynia się do utrwalania ubóstwa i stoi na przeszkodzie zapewnieniu godnej pracy wszystkim. MOP wskazała, że wyeliminowanie wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej stanowi zasadę dotyczącą praw podstawowych. MOP zalicza konwencję MOP nr 29, w tym protokół uzupełniający z 2014 r. do konwencji nr 29 oraz Konwencję MOP nr 105 dotyczącą zniesienia pracy przymusowej (zwaną dalej „konwencją MOP nr 105”), do podstawowych konwencji MOP i wydaje zalecenia dotyczące zapobiegania pracy przymusowej oraz jej eliminowania i przeciwdziałania jej, takie jak zalecenie dotyczące pracy przymusowej nr 203 (środki uzupełniające). MOP opracowała szereg wskaźników wykorzystywanych do identyfikacji i wskazywania przypadków pracy przymusowej, takich jak groźby i rzeczywiste szkody fizyczne i seksualne, wykorzystywanie trudnego położenia, naruszanie warunków pracy i życia oraz nadmierna liczba godzin nadliczbowych, oszustwa, ograniczenie swobody przemieszczania się lub zamknięcie w miejscu pracy lub na ograniczonym obszarze, izolacja, „odpracowywanie długu”, wstrzymanie wypłaty lub nadmierne obniżenie wynagrodzenia, zatrzymanie paszportów i dokumentów tożsamości lub groźba zadenuncjowania władzom przypadków nieuregulowanego statusu imigracyjnego pracownika. Praca przymusowa jest bardzo często związana z ubóstwem i dyskryminacją. Manipulowanie kredytami i długami, czy to przez pracodawców, czy przez agentów rekrutujących, jest nadal kluczowym czynnikiem, który sprawia, że pracownicy o słabszej pozycji na rynku wpadają w pułapkę pracy przymusowej. Według organów nadzorujących MOP praca więźniów, również w przypadku gdy jest wykonywana na rzecz prywatnych spółek, nie stanowi sama w sobie pracy przymusowej, pod warunkiem że jest ona wykonywana na zasadzie dobrowolności, z korzyścią dla więźnia i jest porównywalna do warunków swobodnie nawiązanego stosunku pracy. Praca społeczna jako kara alternatywna do kary pozbawienia wolności powinna zawsze leżeć w interesie publicznym i w żadnym wypadku nie powinna być stosowana przez państwa do poniżania skazanego lub pozbawienia go godności. W przypadkach, w których praca lub usługa jest wymuszana przez wykorzystanie trudnego położenia pracownika pod groźbą sankcji, groźba ta nie musi mieć formy sankcji karnych, ale może przybrać formę utraty praw lub korzyści.
- (2) Zjawisko pracy przymusowej występuje powszechnie na całym świecie. Szacuje się, że w 2021 r. około 27,6 mln osób znajdowało się w sytuacji pracy przymusowej. Szczególnie narażone na zostanie poddanymi naciskom do wykonywania pracy przymusowej są osoby z grup w trudnej sytuacji i z grup zmarginalizowanych. Takie grupy obejmują kobiety, dzieci, mniejszości etniczne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niższym statusie społecznym, ludność rdzenną i plemienną oraz migrantów, zwłaszcza migrantów nieposiadających dokumentów, którzy mają niepewny status i pracują w gospodarce nieformalnej. Nawet jeżeli praca przymusowa nie jest narzucana przez państwo, często wynika z braku dobrego zarządzania przez niektóre podmioty gospodarcze i jest przejawem niewdrożenia przez państwo praw socjalnych i pracowniczych, w szczególności w odniesieniu do grup w trudnej sytuacji i grup zmarginalizowanych. Praca przymusowa może również odbywać się za milczącą zgodą

⁽¹⁾ Dz.U. C 140 z 21.4.2023, s. 75.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 23 kwietnia 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 19 listopada 2024 r.

władz. 86 % wszystkich przypadków pracy przymusowej występuje w sektorze prywatnym, w szczególności poprzez wykorzystywanie 17,3 mln osób do pracy przymusowej. Obowiązki podmiotów gospodarczych określone w niniejszym rozporządzeniu powinny być przewidywalne i jasne, aby zapewnić pełne i skuteczne przestrzeganie przepisów oraz przyczynić się do położenia kresu pracy przymusowej.

- (3) Zwalczanie pracy przymusowej we wszystkich jej formach, w tym pracy przymusowej narzucanej przez państwo, stanowi dla Unii priorytet. Poszanowanie godności ludzkiej oraz powszechność i niepodzielność praw człowieka stanowią zasady wyraźnie określone w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Aby zrealizować zadanie nr 8.7 w ramach celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unia powinna przestrzegać swoich wartości i propagować je oraz przyczyniać się do ochrony praw człowieka, w szczególności praw dziecka. Art. 5 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) wyraźnie zakazuje niewolnictwa, poddaństwa, pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz handlu ludźmi, a art. 4 europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności stanowi, że nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej. Zgodnie z wykładnią art. 4 europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności wielokrotnie przedstawioną przez Europejski Trybunał Praw Człowieka na podstawie tego artykułu państwa członkowskie muszą karać i skutecznie ścigać sprawców czynów stawiających daną osobę w sytuacjach określonych w tym artykule. Prawem człowieka oraz podstawowym elementem w procesie skutecznego ścigania przestępstw jest prawo do skutecznych środków zaradczych w odpowiedzi na naruszenia praw podstawowych. Istniejące prawo Unii, Wytyczne Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące biznesu i praw człowieka, Rekomendacja Rady Europy dotycząca praw człowieka i biznesu oraz wytyczne Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), takie jak wytyczne dla przedsiębiorstw międzynarodowych w sprawie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, potwierdzają, że ofiary mają prawo do skutecznego środka zaradczego w przypadku naruszeń lub nadużyć w dziedzinie praw człowieka w związku z działalnością gospodarczą, w tym pracą przymusową.
- (4) Wszystkie państwa członkowskie ratyfikowały podstawowe konwencje MOP dotyczące pracy przymusowej, a mianowicie konwencję MOP nr 29 i konwencję MOP nr 105, oraz konwencję MOP nr 182 dotyczącą najgorszych form pracy dzieci (zwaną dalej „konwencją MOP nr 182”). Są zatem prawnie zobowiązane do zapobiegania stosowaniu pracy przymusowej, wyeliminowania tego zjawiska i regularnego przedstawiania MOP sprawozdań.
- (5) W drodze przyjmowanych strategii i inicjatyw ustawodawczych Unia dąży do wyeliminowania stosowania pracy przymusowej oraz promowania godnej pracy i praw pracowniczych na całym świecie. Unia propaguje wdrażanie należytej staranności zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi i zasadami ustanowionymi przez organizacje międzynarodowe, w tym MOP, OECD i Organizację Narodów Zjednoczonych, w celu zapewnienia, aby w łańcuchach dostaw przedsiębiorstw z siedzibą w Unii nie dochodziło do przypadków pracy przymusowej.
- (6) Unijna polityka handlowa przyczynia się do zwalczania pracy przymusowej zarówno w ramach jednostronnych środków związanych z handlem, jak i dwustronnych stosunków handlowych. Rozdziały unijnych umów handlowych dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju zawierają zobowiązanie do ratyfikacji i skutecznego wdrożenia podstawowych konwencji MOP, w tym konwencji MOP nr 29 i konwencji MOP nr 105, podczas gdy w przepisach dotyczących handlu i płci ustanowiono optykę płci, która ma kluczowe znaczenie dla upodmiotowienia ekonomicznego kobiet, aby zwalczać pracę przymusową uwarunkowaną płcią. Ponadto jednostronne preferencje taryfowe w ramach unijnego ogólnego systemu preferencji taryfowych można by wycofać w odniesieniu do poważnych i systematycznych naruszeń postanowień konwencji MOP nr 29 i konwencji MOP nr 105.
- (7) Praca przymusowa ma szczególny wpływ na grupy w trudnej sytuacji i grupy zmarginalizowane, takie jak dzieci, kobiety, migranci, uchodźcy lub ludność rdzenna, dlatego w skutecznym zwalczaniu pracy przymusowej nieodzowne jest podejście intersekcyjne i uwzględniające aspekt płci. Oczekuje się zatem, że niniejsze rozporządzenie przyczyni się do osiągnięcia celów odpowiednich umów i konwencji międzynarodowych, takich jak konwencja MOP nr 182, Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, deklaracja pekińska z września 1995 r., Globalne porozumienie na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji, Konwencja genewska dotycząca statusu uchodźców, Deklaracja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej czy konwencja MOP nr 169 dotycząca ludności tubylczej i plemiennej.
- (8) W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE⁽³⁾ zharmonizowano definicję handlu ludźmi, uwzględniając przymusową pracę lub służbę, oraz określono przepisy dotyczące minimalnego wymiaru sankcji. Wszelkie określone przepisy dotyczące zakazu wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku unijnym krajowych lub przywożonych produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej i wywozu takich produktów oraz obowiązku zapewnienia, aby takie produkty wycofano z rynku unijnego (zwanego dalej „zakazem

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1).

produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej”), powinny pozostawać bez uszczerbku dla przepisów tej dyrektywy, a w szczególności powinny pozostawać bez uszczerbku dla kompetencji organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w zakresie prowadzenia dochodzeń i ścigania przestępstw związanych z handlem ludźmi, w tym wyzyskiem pracowników.

- (9) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 ⁽⁴⁾ unijni importerzy minerałów lub metali objęci zakresem stosowania tego rozporządzenia muszą wypełniać obowiązki w zakresie należytej staranności zgodne z załącznikiem II do Wytycznych OECD dotyczących należytej staranności dla odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka oraz z zaleceniami w zakresie należytej staranności zawartymi w tych wytycznych. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1542 ⁽⁵⁾ nakłada na podmioty gospodarcze obowiązek wdrażania należytej staranności w ich łańcuchach dostaw, w tym w odniesieniu do praw pracowniczych. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1115 ⁽⁶⁾ zawiera wymóg należytej staranności w odniesieniu do niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów, w tym w odniesieniu do praw człowieka.
- (10) Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE ⁽⁷⁾ państwa członkowskie muszą zapewnić, aby niektóre podmioty gospodarcze musiały corocznie przedstawiać oświadczenia na temat informacji niefinansowych, w których przedstawiają wpływ swojej działalności na kwestie środowiskowe, społeczne i pracownicze oraz na poszanowanie praw człowieka, w tym na pracę przymusową, przeciwdziałanie korupcji i łapownictwo. Ponadto w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 ⁽⁸⁾ w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju zmieniono ten wymóg, wprowadzając szczegółowe wymogi sprawozdawcze dla przedsiębiorstw objętych zakresem tej dyrektywy dotyczące przestrzegania praw człowieka, w tym w ramach globalnych łańcuchów dostaw. Ujawniane przez jednostki informacje dotyczące praw człowieka powinny w stosownych przypadkach obejmować informacje na temat pracy przymusowej w ich łańcuchu wartości.
- (11) Jako członek Światowej Organizacji Handlu (WTO) Unia jest zaangażowana w promowanie otwartego, wielostronnego systemu handlowego opartego na zasadach. Wszelkie środki wprowadzane przez Unię, które mają wpływ na handel, powinny być zgodne z zasadami WTO.
- (12) W lipcu 2021 r. Komisja i Europejska Służba Działań Zewnętrznych opublikowały wytyczne dla unijnych przedsiębiorstw dotyczące dochowania należytej staranności w celu przeciwdziałania ryzyku pracy przymusowej w ich działalności i łańcuchach dostaw.
- (13) Jak wskazano w komunikacie Komisji z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie godnej pracy na całym świecie na rzecz globalnej sprawiedliwej transformacji i trwałej odbudowy, niezależnie od obecnych strategii i ram legislacyjnych konieczne są dalsze działania, aby osiągnąć cele związane z wyeliminowaniem produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej z rynku unijnego i tym samym zwiększyć wkład w zwalczanie pracy przymusowej na świecie.
- (14) Podstawowe priorytety Unii określone w Planie działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024 obejmują promowanie godnej pracy oraz przyszłości pracy ukierunkowanej na człowieka, zapewniającej poszanowanie podstawowych zasad i praw człowieka, promowanie dialogu społecznego oraz ratyfikacja i skuteczne wdrożenie odpowiednich konwencji i protokołów MOP, wzmacnianie odpowiedzialnego zarządzania w globalnych łańcuchach dostaw oraz dostępu do ochrony socjalnej.
- (15) W swoich rezolucjach z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie nowego instrumentu handlowego umożliwiającego wprowadzenie zakazu obrotu produktami pochodzącymi z pracy przymusowej ⁽⁹⁾, z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie pracy przymusowej i sytuacji Ujgurów w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur ⁽¹⁰⁾ oraz z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie pracy przymusowej w fabryce Linglong i protestów ekologicznych w Serbii ⁽¹¹⁾

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiające obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1542 z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie baterii i zużytych baterii, zmieniające dyrektywę 2008/98/WE i rozporządzenie (UE) 2019/1020 oraz uchylające dyrektywę 2006/66/WE (Dz.U. L 191 z 28.7.2023, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1115 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 995/2010 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 206).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

⁽⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L 322 z 16.12.2022, s. 15).

⁽⁹⁾ Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 132.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 114.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 124.

Parlament Europejski zdecydowanie potępił pracę przymusową i wezwał do zakazania produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Zatem fakt, iż produkty wytwarzane z wykorzystaniem pracy przymusowej mogłyby zostać udostępnione na rynku unijnym lub wywożone do państw trzecich bez obowiązywania skutecznego mechanizmu służącego zakazaniu i wycofaniu takich produktów, jest kwestią budzącą publiczny moralny niepokój.

- (16) Aby uzupełnić unijne ramy legislacyjne i ramy polityki dotyczące pracy przymusowej, należy zakazać wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku unijnym produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej lub wywozu wyprodukowanych w kraju lub przywożonych produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej, a także należy zapewnić, aby takie produkty zostały wycofane z rynku unijnego.
- (17) Obecnie nie obowiązuje żadne prawo Unii, w których upoważniono by państwa członkowskie do bezpośredniego zatrzymania, zajęcia lub nakazania wycofania produktu po ustaleniu, że został on wytworzony, w całości lub częściowo, z wykorzystaniem pracy przymusowej.
- (18) Aby zapewnić skuteczność niniejszego rozporządzenia, zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej musi dotyczyć produktów, w przypadku których użyto pracy przymusowej na dowolnym etapie wytwarzania, wydobywania lub pozyskiwania tych produktów, w tym w ramach obróbki lub przetwarzania takich produktów. Zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej powinien mieć zastosowanie do wszystkich produktów, niezależnie od ich rodzaju, w tym do ich elementów, a także niezależnie od sektora, pochodzenia, zarówno do produktów krajowych, jak i przywożonych, wprowadzanych do obrotu, jak i udostępnianych na rynku unijnym lub wywożonych. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do świadczenia usług transportowych.
- (19) Zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej powinien wpisać się w międzynarodowe działania służące zniesieniu pracy przymusowej. Należy zatem dostosować definicję terminu „praca przymusowa” do definicji określonej w konwencji MOP nr 29, zgodnie z którą praca przymusowa lub obowiązkowa oznacza wszelką pracę lub usługi wymagane od jakiejs osoby pod groźbą jakiejkolwiek kary i do których dana osoba nie zgłosiła się dobrowolnie, z wyjątkiem wszelkiej pracy lub usług wymaganych na mocy przepisów o obowiązkowej służbie wojskowej w odniesieniu do pracy o charakterze czysto wojskowym; wszelkiej pracy lub usług wchodzących w zakres normalnych obowiązków obywatelskich w krajach rządzących się całkowicie samodzielnie; wszelkiej pracy lub usług wymaganych od jakiejs osoby w wyniku skazania jej przez władzę sądową pod warunkiem że ta praca lub te usługi będą wykonywane pod nadzorem i kontrolą władz publicznych i że ta osoba nie będzie najęta lub oddana do rozporządzenia jednostkom, prywatnym spółkom lub stowarzyszeniom; wszelkiej pracy lub usług wymaganych w wypadkach siły wyższej, to znaczy w razie wojny, klęsk lub groźby klęsk takich, jak pożary, powodzie, głód, trzęsienia ziemi, gwałtowne epidemie i choroby bydła, najścia zwierząt, owadów lub szkodliwych pasożytów roślinnych i w ogóle wszelkich okoliczności stanowiących niebezpieczeństwo lub ryzyko niebezpieczeństwa dla życia lub normalnych warunków egzystencji ogółu lub pewnej części ludności; oraz drobnych robót wiejskich, to znaczy robót wykonywanych w bezpośrednim interesie ogółu przez członków tego ogółu, które z tego tytułu mogą być uznane za normalne obowiązki obywatelskie, obowiązujące członków społeczności, pod warunkiem że sama ludność lub jej bezpośredni przedstawiciele będą mieli prawo wypowiedzania się co do celowości tych robót.
- (20) W oparciu o definicję pracy przymusowej określoną w konwencji MOP nr 29 i zastosowaną w niniejszym rozporządzeniu wskaźniki MOP dotyczące pracy przymusowej oraz wytyczne MOP pt. „Hard to See, Harder to Count” [„Trudno stwierdzić, jeszcze trudniej obliczyć”] określają najczęstsze sygnały wskazujące na możliwość istnienia pracy przymusowej i powinny być brane pod uwagę przy wdrażaniu niniejszego rozporządzenia. Wskaźniki te mogą być jednak niewystarczające do identyfikacji pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa, która opiera się na systemowych i globalnych strategiach przymusu, które wymagają dodatkowych, specjalnie opracowanych wskaźników.
- (21) Definicję „pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa” należy dostosować do konwencji MOP nr 105, w której w szczególności zakazano korzystania z pracy przymusowej lub obowiązkowej jako środka przymusu politycznego lub edukacji politycznej lub jako kary za wyrażanie poglądów politycznych lub poglądów ideologicznie sprzecznych z ustalonym systemem politycznym, społecznym lub gospodarczym. Zakazano w niej także korzystania z pracy przymusowej jako metody mobilizacji i wykorzystania jej do celów rozwoju gospodarczego, jako środka dyscypliny pracy, jako kary za udział w strajkach lub jako środka dyskryminacji rasowej, społecznej, narodowej albo religijnej.
- (22) Zakres stosowania niniejszego rozporządzenia powinien obejmować także sprzedaż na odległość, w tym sprzedaż przez internet. W przypadku produktu oferowanego do sprzedaży online lub w inny sposób na odległość, produkt należy uznać za udostępniony na rynku, jeżeli oferta sprzedaży skierowana jest do użytkowników końcowych w Unii. Aby ustalić, czy oferta jest skierowana do użytkowników końcowych w Unii, zgodnie z obowiązującym prawem Unii w zakresie prawa prywatnego międzynarodowego należy poddać analizie poszczególne przypadki.

Ofertę sprzedaży należy uznać za skierowaną do użytkowników końcowych w Unii, jeżeli odpowiedni podmiot gospodarczy w jakikolwiek sposób kieruje swoją działalność do państwa członkowskiego. W przypadku analizy poszczególnych przypadków należy wziąć pod uwagę istotne czynniki, takie jak obszary geograficzne, do których możliwa jest wysyłka, dostępne języki oraz języki, w których składana jest oferta lub zamówienie, sposoby płatności, stosowanie waluty państwa członkowskiego lub nazwa domeny zarejestrowana w jednym z państw członkowskich. W przypadku sprzedaży przez internet nie wystarczy sam fakt, że interfejs podmiotu gospodarczego lub dostawcy internetowej platformy handlowej jest dostępny w państwie członkowskim, w którym użytkownik końcowy ma siedzibę lub miejsce zamieszkania. Fakt, że produkty oferowane do sprzedaży przez internet lub za pośrednictwem innych środków sprzedaży na odległość uznaje się za udostępnione na rynku unijnym, jeżeli oferta sprzedaży jest skierowana do użytkowników końcowych w Unii, upoważnia właściwe organy do sprawdzenia i podjęcia niezbędnych działań w odniesieniu do takich produktów na podstawie niniejszego rozporządzenia, mimo że nie zostały one jeszcze faktycznie wprowadzone do obrotu na rynku unijnym w momencie oferowania sprzedaży przez internet lub za pośrednictwem innych środków sprzedaży na odległość. Takie produkty muszą być zgodne z odpowiednim prawem Unii obowiązującym w momencie ich faktycznego wprowadzenia do obrotu na rynku unijnym, a w przypadku produktów wprowadzanych do Unii – w momencie objęcia ich procedurą celną „dopuszczenia do obrotu”. Fakt, że produkt oferowany do sprzedaży przez internet lub za pośrednictwem innych środków sprzedaży na odległość uznano za udostępniony na rynku, jeżeli oferta sprzedaży jest skierowana do użytkowników końcowych w Unii, powinien pozostawać bez uszczerbku dla przepisów dotyczących produktów wprowadzanych na rynek unijny lub z niego wyprowadzanych.

- (23) Usługi pośrednie, w szczególności internetowe platformy handlowe, są coraz częściej wykorzystywane do sprzedaży produktów. W tym względzie wszelkie informacje dotyczące sprzedaży produktów naruszających zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej ustanowiony w niniejszym rozporządzeniu należy uznać za nielegalne treści w rozumieniu art. 3 lit. h) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065⁽¹²⁾, podlegające obowiązkowi i środkom określonym w tym rozporządzeniu.
- (24) Komisja i właściwe organy państw członkowskich powinny identyfikować naruszenia zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Wyznaczając właściwe organy, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby takie organy dysponowały wystarczającymi zasobami ludzkimi i finansowymi, a ich pracownicy mieli niezbędne kompetencje i wiedzę, w szczególności w zakresie praw człowieka, praw pracowniczych, równości płci, zarządzania łańcuchem dostaw i procesów należytej staranności. Właściwe organy powinny ściśle koordynować działania z krajowymi organami inspekcji pracy i organami wymiaru sprawiedliwości i ścigania, w tym z organami odpowiedzialnymi za zwalczanie handlu ludźmi, w taki sposób, aby uniknąć sytuacji, w których organy te utrudniają prowadzenie toczących się dochodzeń.
- (25) Aby zapewnić skuteczną realizację swoich zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia, w szczególności w zakresie prowadzenia dochodzeń, Komisja powinna móc zwrócić się o pomoc do innych organów, urzędów i agencji Unii posiadających odpowiedni mandat. Zadania te mogą obejmować: przetwarzanie przekazywanych informacji, wspieranie przydzielania dochodzeń, prowadzenie dochodzeń wstępnych i dochodzeń, ułatwianie współpracy z organami państw członkowskich i między nimi, ułatwianie współpracy międzynarodowej, wspieranie rozwoju narzędzi wsparcia oraz, w stosownych przypadkach, wspieranie wdrażania przez organy celne oraz wspieranie Komisji w przygotowywaniu decyzji o zakazie produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla zadania Komisji jako wiodącego właściwego organu do podejmowania decyzji o zakazie wprowadzania produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej do obrotu. Komisja jako wiodący właściwy organ powinna wykonywać swoje uprawnienia w sposób bezstronny, przejrzysty i z należyтым poszanowaniem obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej oraz powinna dysponować niezbędną wiedzą fachową. Komisja powinna dysponować środkami na finansowanie niezbędnego personelu i związanych z tym kosztów do wykonywania zadań powierzonych jej na mocy niniejszego rozporządzenia oraz do gromadzenia wymaganej wiedzy fachowej.
- (26) Wdrażając niniejsze rozporządzenie, właściwe organy i Komisja powinny kierować się zasadą proporcjonalności. Właściwe organy i Komisja powinny w szczególności zadbać o to, aby wszystkie środki i działania prowadzone w trakcie wstępnego etapu dochodzenia oraz w trakcie dochodzenia oraz te określone w decyzji były odpowiednie i niezbędne do osiągnięcia zamierzonego celu i nie nakładały nadmiernych obciążeń na podmioty gospodarcze.
- (27) W celu zapewnienia współpracy między Komisją i właściwymi organami wyznaczonymi na podstawie niniejszego rozporządzenia a organami wyznaczanymi na podstawie innych odpowiednich przepisów prawa Unii i prawa krajowego oraz w celu zapewnienia spójności ich działań i decyzji Komisja i właściwe organy wyznaczone na

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz.U. L 277 z 27.10.2022, s. 1).

podstawie niniejszego rozporządzenia powinny, w razie potrzeby, zwrócić się do innych odpowiednich organów o informacje na temat tego, czy podmioty gospodarcze objęte oceną podlegają procedurom należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej i czy stosują je zgodnie z obowiązującym prawem Unii lub prawem krajowym określającym wymogi w zakresie należytej staranności i przejrzystości w odniesieniu do pracy przymusowej. Żądając informacji od podmiotów gospodarczych, właściwe organy powinny w miarę możliwości kierować się przyjętą przez Komisję zasadą jednorazowości w ramach ściślejszej współpracy i dialogu między organami zaangażowanymi w nadzorowanie przepisów dotyczących produktów. W tym samym celu i w stosownych przypadkach właściwe organy wyznaczone na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny informować o swoich działaniach i decyzjach inne odpowiednie organy, takie jak organy nadzoru rynku.

- (28) Jednolite egzekwowanie zakazu w odniesieniu do produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej wprowadzanych na rynek unijny lub z niego wyprowadzanych można osiągnąć wyłącznie dzięki systematycznej wymianie informacji i współpracy między właściwymi organami, organami celnymi i Komisją. Komisja powinna wspierać taką wymianę informacji i współpracę.
- (29) Właściwe organy powinny korzystać z systemu informacyjnego i komunikacyjnego do celów nadzoru rynku, o którym mowa w art. 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020⁽¹³⁾, zgodnie z aktem wykonawczym, do przyjęcia którego Komisja powinna być uprawniona na mocy niniejszego rozporządzenia (zwanego dalej „systemem informacyjnym i komunikacyjnym”), aby w sposób uporządkowany gromadzić, przetwarzać i przechowywać informacje dotyczące kwestii związanych z dochodzeniami, procesami decyzyjnymi i egzekwowaniem zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Komisja, właściwe organy i organy celne powinny mieć dostęp do tego systemu w celu wykonywania swoich odpowiednich obowiązków na podstawie niniejszego rozporządzenia. Właściwe organy mogą również korzystać z innych istniejących systemów komunikacji w celu komunikowania się z innymi organami w ich państwie członkowskim, o ile nie wpływa to na obowiązek korzystania z systemu informacyjnego i komunikacyjnego do celów wdrażania niniejszego rozporządzenia.
- (30) Aby zoptymalizować proces kontroli produktów wprowadzanych na rynek unijny lub z niego wyprowadzanych i zmniejszyć obciążenie w ramach tego procesu, należy koniecznie umożliwić automatyczne przekazywanie danych między systemem informacyjnym i komunikacyjnym a systemami celnymi. Należy wyróżnić trzy różne sposoby przekazywania danych ze względu na ich cele. Po pierwsze, decyzje stwierdzające naruszenie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej powinny być przekazywane z systemu informacyjnego i komunikacyjnego do systemu teleinformatycznego na potrzeby zarządzania ryzykiem i kontroli celnych, o którym mowa w art. 36 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/2447⁽¹⁴⁾, bez uszczerbku dla wszelkich przyszłych zmian w środowisku zarządzania ryzykiem celnym, do wykorzystania przez organy celne w celu identyfikacji produktów, które mogą odpowiadać takiej decyzji. Do tych pierwszych transferów danych należy wykorzystać dostępne interfejsy środowiska celnego. Po drugie, w przypadku gdy organy celne zidentyfikują taki produkt, konieczne będzie zarządzanie przypadkiem, aby m.in. przekazać powiadomienie o zawieszeniu, wnioski właściwych organów oraz wynik działań podjętych przez organy celne. Unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie cel powinno wspierać te drugie transfery danych pomiędzy systemem informacyjnym i komunikacyjnym a krajowymi systemami celnymi. Po trzecie, systemy celne zawierają informacje o produktach wprowadzanych na rynek unijny i z niego wyprowadzanych, które byłyby istotne dla właściwych organów przy wykonywaniu ich obowiązków, ale które nie są dla nich dostępne. Odpowiednie informacje powinny być zatem pobierane i przekazywane do systemu informacyjnego i komunikacyjnego. Te trzy połączenia powinny być wysoce zautomatyzowane i łatwe w obsłudze, tak aby ograniczyć wszelkie dodatkowe obciążenia po stronie organów celnych. Komisja powinna być uprawniona do przyjęcia, we współpracy z organami celnymi i właściwymi organami, aktów wykonawczych niezbędnych do określenia przepisów proceduralnych, praktycznych ustaleń i elementów danych, które mają być przekazywane między systemem informacyjnym i komunikacyjnym a systemami celnymi, oraz wszelkich innych wymogów pomocniczych.
- (31) Komisja powinna ustanowić orientacyjną i niewyczerpującą bazę danych dotyczących zagrożeń związanych z pracą przymusową, aby wesprzeć pracę właściwych organów w ocenie potencjalnych naruszeń zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej i pomóc podmiotom gospodarczym w identyfikowaniu potencjalnych zagrożeń związanych z pracą przymusową w ich łańcuchach dostaw. W celu opracowania bazy danych Komisja powinna móc skorzystać z pomocy ekspertów zewnętrznych. Baza danych powinna identyfikować zagrożenia związane z pracą przymusową na określonych obszarach geograficznych lub w odniesieniu do konkretnych produktów lub grup produktów, ze szczególnym uwzględnieniem powszechnego i poważnego ryzyka pracy przymusowej, w oparciu o wiarygodne i możliwe do zweryfikowania informacje pochodzące od instytucji międzynarodowych, takich jak MOP i Organizacja Narodów Zjednoczonych, oraz instytucji badawczych lub akademickich. Ta baza danych powinna być publicznie dostępna za pośrednictwem jednolitego portalu dotyczącego pracy przymusowej. Jeżeli istnieją wiarygodne i możliwe do sprawdzenia dowody na to, że istnieje wysokie ryzyko, iż produkty wytwarzane w określonych sektorach gospodarki na określonych obszarach geograficznych zostały

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz.U. L 343 z 29.12.2015, s. 558).

wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa, należy zidentyfikować te sektory na tych obszarach w bazie danych ustanowionej na mocy niniejszego rozporządzenia.

- (32) Mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) mogą dysponować ograniczonymi zasobami i zdolnością do zapewnienia, aby przy wytwarzaniu produktów, które wprowadzają do obrotu lub udostępniają na rynku Unii, nie wykorzystywano pracy przymusowej. Komisja powinna zatem wydać wytyczne dotyczące należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej, w których należy również uwzględnić wielkość i zasoby gospodarcze podmiotów gospodarczych. Komisja powinna również wydać wytyczne dotyczące wskaźników ryzyka pracy przymusowej, w tym sposobu ich identyfikacji, które powinny opierać się na niezależnych i możliwych do sprawdzenia informacjach, w tym na sprawozdaniach organizacji międzynarodowych, w szczególności MOP.
- (33) Komisja powinna zapobiegać zbędnym obciążeniom administracyjnym dla MŚP. Ponadto Komisja powinna opracować środki towarzyszące, aby wspierać działania podmiotów gospodarczych i ich partnerów biznesowych z tego samego łańcucha dostaw, w szczególności MŚP. Państwa członkowskie powinny wyznaczyć punkty kontaktowe dla MŚP do celów niniejszego rozporządzenia, które mogą być istniejącymi punktami kontaktowymi ds. biznesu i praw człowieka lub punktami kontaktowymi ds. należytej staranności. MŚP powinny móc skontaktować się z właściwym organem państwa członkowskiego, w którym mają siedzibę, korzystając z informacji zawartych w jednolitym portalu dotyczącym pracy przymusowej. W szczególności powinny one mieć możliwość kontaktu z właściwym organem, aby otrzymywać wsparcie w trakcie dochodzenia. Należy również udostępnić w internecie wystarczające zasoby oferujące wsparcie dla MŚP w jasny i zrozumiały sposób.
- (34) Komisja powinna wydać wytyczne dotyczące sposobów nawiązywania dialogu z właściwymi organami, aby pomóc podmiotom gospodarczym, w szczególności MŚP, a także pozostałym zainteresowanym stronom w przestrzeganiu zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Komisja powinna także wydać wytyczne w celu udzielenia każdej osobie lub stowarzyszeniu pomocy w przekazywaniu informacji.
- (35) Biorąc pod uwagę różnorodność sposobów uwzględniania kwestii pracy przymusowej w prawie Unii, Komisja powinna przedstawić wytyczne dla podmiotów gospodarczych, w szczególności MŚP, dotyczące sposobu stosowania różnych obowiązków wynikających z prawa Unii.
- (36) Komisja powinna wydać wytyczne w celu ułatwienia podmiotom gospodarczym i właściwym organom wdrożenia tego rozporządzenia. Wytyczne dla podmiotów gospodarczych powinny zawierać wytyczne dotyczące wdrożenia należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej, w tym dla różnych rodzajów dostawców i sektorów działalności, a także wskazówki dotyczące najlepszych praktyk w zakresie położenia kresu pracy przymusowej i przyznania zadośćuczynienia oraz dotyczące odpowiedzialnego wycofania się z pracy przymusowej. „Zadośćuczynienie” oznacza przywrócenie sytuacji osoby, osób lub społeczności, których dotyczy skutek, do stanu równoważnego lub możliwie najbliższego sytuacji, w jakiej by się te osoby lub społeczności znajdowały, gdyby nie doszło do pracy przymusowej, jest proporcjonalne do zaangażowania przedsiębiorstwa w pracę przymusową, obejmuje rekompensatę finansową lub niefinansową zapewnianą przez przedsiębiorstwo na rzecz osoby lub osób, których dotyczy praca przymusowa, a w stosownych przypadkach – zwrot kosztów poniesionych przez organy publiczne w związku z wszelkimi niezbędnymi działaniami zaradczymi. Wytyczne dla właściwych organów powinny koncentrować się na informacjach istotnych z punktu widzenia praktycznego wdrażania niniejszego rozporządzenia. Wytyczne dotyczące wdrożenia należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej powinny opierać się na opublikowanych przez Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych w lipcu 2021 r. wytycznych dla unijnych przedsiębiorstw dotyczących dochowania należytej staranności, mających na celu ograniczenie ryzyka pracy przymusowej w ich działalności i łańcuchach wartości. Wytyczne te powinny być spójne z innymi wytycznymi Komisji w tym zakresie oraz z wytycznymi odpowiednich organizacji międzynarodowych. Wytyczne powinny być opracowywane w porozumieniu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami oraz opierać się na doświadczeniach i najlepszych praktykach właściwych organów państw członkowskich. Przy określaniu wskaźników ryzyka należy brać pod uwagę sprawozdania organizacji międzynarodowych, w szczególności MOP, jak również inne niezależne i możliwe do sprawdzenia źródła informacji.
- (37) W związku z tym, że praca przymusowa jest problemem globalnym, i biorąc pod uwagę wzajemne powiązania globalnych łańcuchów dostaw, konieczne jest wspieranie międzynarodowej współpracy przeciwko pracy przymusowej, co poprawiłoby również skuteczność wdrażania niniejszego rozporządzenia. Komisja powinna w odpowiednich przypadkach współpracować z organami państw trzecich, organizacjami międzynarodowymi i innymi odpowiednimi stronami oraz wymieniać z nimi informacje w celu poprawy skuteczności wdrażania niniejszego rozporządzenia. Współpraca międzynarodowa z organami państw trzecich, w tym również z krajami posiadającymi podobne przepisy, powinna być realizowana w sposób usystematyzowany w ramach istniejących struktur dialogu z tymi państwami lub – w stosownych przypadkach – specjalnych struktur dialogu, które będą tworzone na zasadzie ad hoc. Współpraca ta powinna móc obejmować wymianę informacji na temat zagrożeń związanych z pracą przymusową, takich jak zagrożenia zidentyfikowane w bazie danych, oraz na temat decyzji o zakazie produktów, ale nie powinna obejmować informacji na temat toczących się dochodzeń. Przedstawicielstwa Unii mogą pomagać w rozpowszechnianiu informacji na temat niniejszego rozporządzenia oraz ułatwiać przekazywanie informacji na temat zagrożeń związanych z pracą przymusową przez odpowiednie zainteresowane strony. Współpraca międzynarodowa może również obejmować podejmowanie inicjatyw w zakresie współpracy

i środków towarzyszących w celu wsparcia odpowiednich zainteresowanych stron w ich wysiłkach na rzecz wyeliminowania pracy przymusowej z globalnych łańcuchów dostaw, a także tworzenie w państwach trzecich warunków sprzyjających propagowaniu i ochronie praw człowieka.

- (38) Każda osoba fizyczna czy prawna, lub każde stowarzyszenie niemające osobowości prawnej, powinny mieć możliwość przedłożenia właściwym organom informacji, gdy uznają, że produkty wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej są wprowadzane do obrotu i udostępniane na rynku unijnym, oraz powinny być informowane o wyniku oceny przedłożonych przez siebie informacji. Informacje na temat zarzucanych naruszeń należy przekazywać za pośrednictwem pojedynczego punktu przekazywania informacji ustanowionego przez Komisję i udostępnionego na jednolitym portalu poświęconym pracy przymusowej. Aby zapewnić łatwość przekazywania informacji i ich standaryzację, Komisja powinna wydać wytyczne dotyczące korzystania z pojedynczego punktu przekazywania informacji i powinna mieć możliwość przyjmowania aktów wykonawczych w celu określenia przepisów proceduralnych, wzorów i szczegółów związanych z przekazywaniem informacji. Przekazane informacje, które są w oczywisty sposób niekompletne, bezzasadne lub przekazywane w złej wierze, należy odrzucić. Należy wprowadzić odpowiednie środki, aby zapewnić ochronę osobom związanym z przedkładaniem informacji lub samymi przedłożonymi informacjami, w tym ochronę przed odwetem.
- (39) Sygnaliści mogą zwracać uwagę właściwych organów na nowe informacje, aby pomóc tym organom w wykrywaniu przypadków naruszenia niniejszego rozporządzenia oraz umożliwić im podjęcie działań. Aby zapewnić istnienie odpowiednich rozwiązań umożliwiających sygnalistom ostrzeganie właściwych organów o faktycznych lub potencjalnych naruszeniach niniejszego rozporządzenia oraz chroniących te osoby przed środkami odwetowymi, w niniejszym rozporządzeniu należy przewidzieć, że dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937⁽¹⁵⁾ ma zastosowanie do zgłaszania naruszeń niniejszego rozporządzenia oraz do ochrony osób zgłaszających takie naruszenia w zakresie, w jakim przedmiotowe naruszenia wchodzą w zakres podmiotowy tej dyrektywy.
- (40) W celu zwiększenia pewności prawa stosowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia dyrektywy (UE) 2019/1937 do zgłaszania naruszeń niniejszego rozporządzenia i do ochrony osób zgłaszających takie naruszenia powinno zostać uwzględnione w tej dyrektywie. Należy zatem odpowiednio zmienić załącznik do dyrektywy (UE) 2019/1937. Do państw członkowskich należy zapewnić, by od dnia rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia zmiana ta została uwzględniona w środkach transpozycji przyjętych zgodnie z tą dyrektywą. Jednak przyjęcie krajowych środków transpozycji nie jest warunkiem stosowania tej dyrektywy do zgłaszania naruszeń niniejszego rozporządzenia lub do ochrony osób zgłaszających takie naruszenia.
- (41) Aby zapewnić łatwy dostęp do istotnych informacji na temat niniejszego rozporządzenia, Komisja powinna utworzyć jeden portal internetowy na poziomie Unii, dostępny publicznie we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii.
- (42) Przy wykrywaniu potencjalnych naruszeń zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej Komisja lub właściwe organy powinny stosować podejście oparte na analizie ryzyka i ocenić wszystkie dostępne im informacje. Aby wdrożyć podejście oparte na analizie ryzyka przy ustalaniu priorytetów prowadzonych przez siebie dochodzeń, Komisja i właściwe organy powinny wziąć pod uwagę udział części produktu w produkcie końcowym, co do której podejrzewa się, że została wytworzona z wykorzystaniem pracy przymusowej, liczbę odpowiednich produktów, skalę i powagę podejrzewanej pracy przymusowej oraz to, czy może mieć miejsce praca przymusowa narzucana przez organy państwa. Komisja i właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę wielkość i zasoby gospodarcze podmiotów gospodarczych oraz złożoność łańcucha dostaw, a także w miarę możliwości skupić się na podmiotach gospodarczych, a w stosownych przypadkach – na dostawcach produktów, którzy są bliżej ryzyka pracy przymusowej i mają największy wpływ na zapobieganie stosowaniu pracy przymusowej, ograniczanie jej stosowania i położenie jej kresu.
- (43) Przed wszczęciem dochodzenia wiodący właściwy organ powinien mieć możliwość zwrócenia się o informacje do podmiotów gospodarczych objętych oceną, jak również do innych odpowiednich zainteresowanych stron, w tym osób lub stowarzyszeń, które przekazały właściwym organom istotne informacje. Wiodący właściwy organ powinien mieć możliwość odstąpienia od żądania dodatkowych informacji od podmiotów gospodarczych, jeżeli uzna, że mogłoby to prowadzić do próby ukrycia przez te podmioty gospodarcze sytuacji pracy przymusowej, a tym samym zagrozić dochodzeniu. Wiodący właściwy organ powinien wszcząć dochodzenie, jeżeli na podstawie oceny wszystkich dostępnych informacji lub na podstawie wszelkich innych dostępnych faktów w przypadku braku możliwości zgromadzenia informacji i dowodów na wczesnym etapie dochodzenia stwierdzi, że istnieje uzasadniona obawa, że został naruszony zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej.

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17).

- (44) Aby zwiększyć skuteczność zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej, właściwe organy powinny dać podmiotom gospodarczym wystarczający czas na identyfikację i ograniczenie ryzyka pracy przymusowej, zapobieżenie temu ryzyku i jego wyeliminowanie, z uwzględnieniem m.in. złożoności procesu i liczby zaangażowanych stron.
- (45) Przed wszczęciem dochodzenia wiodący właściwy organ powinien zwrócić się do podmiotów gospodarczych objętych oceną o przekazanie informacji na temat działań podjętych w celu ograniczenia ryzyka pracy przymusowej w ich działalności i łańcuchach dostaw, zapobieżenia temu ryzyku, jego wyeliminowania lub zaradzenia przypadkom pracy przymusowej w odniesieniu do produktów objętych oceną. Wdrożenie należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej powinno przyczynić się do wsparcia podmiotu gospodarczego w zmniejszeniu ryzyka wystąpienia procederu pracy przymusowej w jego działalności i łańcuchach dostaw. Wdrożenie należytej staranności zgodnie z odpowiednimi przepisami Unii i normami międzynarodowymi może pomóc w zidentyfikowaniu i rozwiązaniu kwestii pracy przymusowej w łańcuchu dostaw. Oznacza to, że nie należy wszczynać dochodzenia, jeżeli zdaniem wiodącego właściwego organu nie ma uzasadnionej obawy naruszenia zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej lub wyeliminowano powody dla uzasadnionej obawy, na przykład – lecz nie wyłącznie – ze względu na to, że mające zastosowanie ustawodawstwo, wytyczne, zalecenia lub wszelkie inne środki dotyczące należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej są stosowane w sposób, który ogranicza ryzyko pracy przymusowej, zapobiega jego występowaniu i je eliminuje.
- (46) Wiodący właściwy organ, zwracając się o informacje w toku dochodzenia, powinien w miarę możliwości i w sposób zapewniający sprawny przebieg dochodzenia priorytetowo potraktować podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem, które uczestniczą w etapach łańcucha dostaw znajdujących się najbliżej obszaru, w przypadku którego prawdopodobne jest pojawienie się ryzyka wystąpienia pracy przymusowej, oraz wziąć pod uwagę wielkość i zasoby gospodarcze podmiotów gospodarczych i ilość odpowiednich produktów, jak również skalę podejrzaną pracy przymusowej.
- (47) Na wiodącym właściwym organie powinien spoczywać ciężar ustalenia, czy pracę przymusową wykorzystano na każdym etapie produkcji, wytwarzania, pozyskiwania lub wydobywania produktu wprowadzonego do obrotu lub udostępnionego na rynku lub do wywozu, w tym w ramach obróbki lub przetwarzania tego produktu, na podstawie wszystkich informacji i dowodów zebranych w toku dochodzenia, w tym na jego wstępnym etapie. Aby zapewnić im prawo do rzetelnego procesu, podmioty gospodarcze powinny mieć możliwość przedstawienia właściwym organom informacji na swoją obronę w toku dochodzenia. Jeżeli w odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji wystosowany przez wiodący właściwy organ podmiot gospodarczy lub organ publiczny odmawia udzielenia żądanych informacji lub nie udziela takich informacji bez ważnego uzasadnienia, przekazuje niekompletne lub nieprawidłowe informacje w celu zablokowania dochodzenia, przekazuje informacje wprowadzające w błąd lub w inny sposób utrudnia dochodzenie, w tym również w przypadku stwierdzenia ryzyka pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa, wiodący właściwy organ powinien być w stanie ustalić, czy zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej został naruszony, na podstawie wszelkich innych istotnych i możliwych do zweryfikowania informacji zgromadzonych na wstępnym etapie dochodzenia lub podczas dochodzenia. Wiodący właściwy organ powinien również uwzględniać te czynniki podczas przeglądu decyzji podjętej na tej podstawie.
- (48) Jeżeli wiodący właściwy organ ustali, że podmioty gospodarcze naruszyły zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej, powinien niezwłocznie zakazać wprowadzania takich produktów do obrotu i udostępniania ich na rynku unijnym oraz ich wywozu z Unii, a także zobowiązać podmioty gospodarcze, w odniesieniu do których wszczęto dochodzenie, do wycofania z rynku unijnego odpowiednich produktów, które zostały już wprowadzone, oraz do przekazania łatwo psujących się produktów jako darowizny na cele charytatywne lub cele pożytku publicznego. W przypadku niepsujących się produktów, podmioty gospodarcze powinny poddać je recyklingowi, a jeżeli jest to niemożliwe, powinny one doprowadzić do ich zniszczenia, pozbawienia cech użytkowych lub usunięcia w inny sposób na podstawie prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, w tym z prawem Unii dotyczącym gospodarowania odpadami. Należy jednak zwrócić szczególną uwagę na zapobieganie zakłóceniom w łańcuchach dostaw o strategicznym lub krytycznym znaczeniu dla Unii, a w związku z tym – na produkty, których usunięcie zmieniłoby prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i takich łańcuchów dostaw. W takich przypadkach, w drodze odstępstwa od obowiązku nałożenia nakazu usunięcia danego produktu, wiodący właściwy organ powinien w stosownych przypadkach mieć możliwość nakazania wstrzymania dystrybucji danego produktu przez określony czas na koszt podmiotów gospodarczych. Oceniając strategiczne lub krytyczne znaczenie produktu dla Unii, wiodący właściwy organ powinien w szczególności uwzględnić wykaz sektorów ustanowiony w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735⁽¹⁶⁾ oraz w zaleceniu Komisji (UE)

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (Dz.U. L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

2023/2113⁽¹⁷⁾, a także produkty wymienione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252⁽¹⁸⁾. Oceniając, czy odstępstwo od obowiązku nałożenia nakazu zbycia jest odpowiednie, wiodący właściwy organ powinien mieć na uwadze prawdopodobieństwo, że zainteresowane podmioty gospodarcze spełnią warunki przeglądu decyzji stwierdzającej naruszenie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej w terminie określonym przez wiodący właściwy organ. Okres wyznaczony przez wiodący właściwy organ umożliwiłby zainteresowanym podmiotom gospodarczym wykazanie, że wyeliminowały one pracę przymusową w odniesieniu do danego produktu poprzez zakończenie stosowania takiej pracy w ich łańcuchu dostaw. Zmian w łańcuchu dostaw rozumianych jako poleganie na różnych dostawcach nie można uznać za metodę wyeliminowania pracy przymusowej w odniesieniu do produktu, którego dotyczy ta decyzja, ponieważ skutkowałoby to powstaniem innego produktu. Jeżeli zainteresowane podmioty gospodarcze przedstawią dowody wskazujące, że wyeliminowały one pracę przymusową w odniesieniu do danego produktu, wiodący właściwy organ powinien dokonać przeglądu swojej decyzji zakazującej wprowadzania do obrotu i udostępniania takich produktów na rynku unijnym, co doprowadzi do jej cofnięcia, a tym samym do zniesienia wstrzymania dostępu do danych produktów. Jeżeli zainteresowane podmioty gospodarcze nie przedstawią takich dowodów, powinny zastosować się do nakazu usunięcia danych produktów po upływie terminu przewidzianego w decyzji zakazującej wprowadzania do obrotu i udostępniania takich produktów na rynku unijnym, która zawiera nakaz wstrzymania dystrybucji produktów przez określony okres.

- (49) W decyzji stwierdzającej naruszenie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej wiodący właściwy organ powinien przedstawić ustalenia wynikające z dochodzenia oraz informacje stanowiące podstawę tych ustaleń, a także wyznaczyć rozsądny termin, w którym podmioty gospodarcze powinny zastosować się do tej decyzji, a także informacje identyfikujące produkt, którego dotyczy decyzja. Komisja powinna być uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych niezbędnych do określenia szczegółów dotyczących informacji, które mają być zawarte w takich decyzjach. Decyzje wiodącego właściwego organu należy podawać do wiadomości publicznej.
- (50) Wyznaczając rozsądny termin na wykonanie nakazów określonych w decyzji stwierdzającej naruszenie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej, wiodący właściwy organ powinien wziąć pod uwagę wielkość i zasoby gospodarcze zainteresowanych podmiotów gospodarczych.
- (51) Aby zapewnić skuteczne egzekwowanie, decyzje podjęte przez wiodący właściwy organ w jednym państwie członkowskim powinny być uznawane i egzekwowane przez właściwe organy w pozostałych państwach członkowskich w odniesieniu do produktów oznaczonych taką samą informacją dotyczącą identyfikacji pochodzących z tego samego łańcucha dostaw, w przypadku którego stwierdzono wykorzystanie pracy przymusowej.
- (52) Podmioty gospodarcze powinny mieć możliwość złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie decyzji przez wiodące właściwe organy zgodnie z niniejszym rozporządzeniem po przedstawieniu nowych istotnych informacji wskazujących, że produkty wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku unijnym bądź przeznaczone do wywozu z rynku unijnego są zgodne z zakazem produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Wiodący właściwy organ powinien cofnąć swoją decyzję, jeżeli podmioty gospodarcze wykażą, że zastosowały się do tej decyzji i wyeliminowały pracę przymusową ze swojej działalności lub łańcuchów dostaw w odniesieniu do danych produktów. Decyzje wiodących właściwych organów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem powinny podlegać kontroli sądowej zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii i prawem krajowym.
- (53) Jeżeli podmioty gospodarcze nie stosują się do decyzji wiodącego właściwego organu do końca ustalonych ram czasowych, właściwe organy powinny zapewnić, aby nie można było wprowadzać odnośnych produktów do obrotu, udostępniać ich na rynku unijnym ani wywozić lub aby zostały one wycofane z rynku unijnego, a także aby wszelkie łatwo psujące się produkty pozostające u danych podmiotów gospodarczych zostały przekazane jako darowizna na cele charytatywne lub cele pożytku publicznego. Właściwe organy powinny zapewnić, aby produkty niepsujące się zostały poddane recyklingowi, a jeżeli jest to niemożliwe – aby zostały zniszczone, pozbawione cech użytkowych lub w inny sposób usunięte na podstawie prawa krajowego zgodnego z prawem Unii, w tym z prawem Unii dotyczącym gospodarowania odpadami i ekoprojektu dla zrównoważonych produktów, na koszt podmiotów gospodarczych. W miarę możliwości właściwe organy powinny zadbać o to, aby wybrana spośród wszystkich dostępnych opcji metoda usunięcia lub zniszczenia miała jak najmniejszy wpływ na środowisko. Właściwe organy państw członkowskich powinny być odpowiedzialne za egzekwowanie decyzji na ich własnym terytorium, w tym decyzji przyjętych przez Komisję. Po przekazaniu decyzji za pośrednictwem systemu informacyjnego

⁽¹⁷⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2023/2113 z dnia 3 października 2023 r. w sprawie obszarów technologii krytycznych dla bezpieczeństwa gospodarczego UE, na potrzeby pogłębionej oceny ryzyka z udziałem państw członkowskich (Dz.U. L, 2023/2113, 11.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2113/oj>).

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

i komunikacyjnego wszystkie właściwe organy, których dotyczy ta decyzja, powinny podjąć odpowiednie działania w zakresie egzekwowania przepisów przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

- (54) Wpływ na dobrostan zwierząt należy wziąć pod uwagę przy egzekwowaniu zakazu wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku lub wywozu produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej w celu oszczędzenia zwierzętom wszelkiego możliwego do uniknięcia bólu, stresu lub cierpienia. Ponadto niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla prawa Unii dotyczącego dobrostanu zwierząt, jak na przykład rozporządzeń Rady (WE) nr 1/2005⁽¹⁹⁾ i (WE) nr 1099/2009⁽²⁰⁾.
- (55) Wiodące właściwe organy powinny przekazywać swoje decyzje, w których stwierdzają naruszenie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej, organom celnym, a te zaś powinny dążyć do zidentyfikowania odpowiedniego produktu wśród produktów zgłoszonych do dopuszczenia do obrotu lub wywozu. Właściwe organy państw członkowskich powinny być odpowiedzialne za ogólne egzekwowanie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym, jak również produktów wprowadzanych na ten rynek lub z niego wyprowadzanych. W związku z tym, że praca przymusowa jest częścią procesu wytwórczego i nie pozostawia żadnego śladu na produkcie, a rozporządzenie (UE) 2019/1020 obejmuje wyłącznie wytworzone produkty i jego zakres jest ograniczony do dopuszczenia do obrotu, organy celne nie byłyby w stanie działać samodzielnie na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/1020 w zakresie stosowania i egzekwowania zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Szczególna organizacja kontroli każdego państwa członkowskiego powinna pozostawać bez uszczerbku dla rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013⁽²¹⁾ oraz jego przepisów ogólnych dotyczących uprawnień kontrolnych i nadzorczych organów celnych.
- (56) Informacje udostępniane obecnie organom celnym lub im przekazywane przez podmioty gospodarcze obejmują jedynie ogólne informacje na temat produktów, ale brakuje w nich informacji na temat producenta lub wytwórcy i dostawców produktów, jak również szczegółowych informacji na temat produktów. Aby organy celne były w stanie zidentyfikować produkty wprowadzane na rynek unijny lub z niego wyprowadzane, które to produkty naruszają niniejsze rozporządzenie i które w związku z tym powinny zostać zatrzymane na granicach zewnętrznych Unii, podmioty gospodarcze powinny przekazywać organom celnym informacje umożliwiające identyfikację produktów, do których odnosi się decyzja wiodącego właściwego organu. Powinny one obejmować informacje o producencie lub wytwórcy oraz dostawcach produktów, a także wszelkie inne informacje o samym produkcie. W tym celu Komisja powinna być uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych określających produkty, w odniesieniu do których należy dostarczyć takie informacje, wykorzystując m.in. bazę danych ustanowioną na podstawie niniejszego rozporządzenia, a także informacje i decyzje wiodących właściwych organów zakodowane w systemie informacyjnym i komunikacyjnym. Ponadto Komisja powinna być uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych niezbędnych do bardziej szczegółowego określenia informacji, które mają być udostępniane lub przekazywane organom celnym przez podmioty gospodarcze. Takie informacje powinny obejmować opis, nazwę lub markę produktu, szczególne wymogi wynikające z prawa Unii dotyczące identyfikacji produktu, takie jak numer typu, numer referencyjny, numer modelu, partii lub serii umieszczony na produkcie lub podany na opakowaniu, lub w dokumencie towarzyszącym produktowi, bądź unikatowy identyfikator cyfrowego paszportu produktu, a także szczegółowe informacje na temat producenta lub wytwórcy oraz dostawców produktów, w tym – w odniesieniu do każdego z nich – nazwę, nazwę handlową lub zarejestrowany znak towarowy, dane kontaktowe, niepowtarzalny numer identyfikacyjny w państwie, w którym mają siedzibę, oraz – o ile jest dostępny – numer rejestracyjny i identyfikacyjny przedsiębiorcy. W ramach przeglądu unijnego kodeksu celnego rozważone zostanie wskazanie w przepisach prawa celnego informacji, które podmioty gospodarcze muszą udostępniać lub przekazywać organom celnym w celu egzekwowania przepisów niniejszego rozporządzenia oraz – w szerszym ujęciu – w celu zwiększenia przejrzystości łańcucha dostaw. Komisja powinna wydawać wytyczne i udzielać wsparcia podmiotom gospodarczym, szczególnie MŚP, w zakresie gromadzenia wymaganych informacji.
- (57) Organy celne, które zidentyfikują produkt, który może być objęty decyzją przekazaną przez wiodący właściwy organ stwierdzającą naruszenie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej, powinny wstrzymać procedurę dopuszczenia tego produktu i niezwłocznie powiadomić właściwe organy. Właściwe organy powinny w rozsądnym terminie wyciągnąć wnioski w sprawie zgłoszonej im przez organy celne, potwierdzając albo zaprzeczając, że dany produkt jest objęty decyzją. W razie potrzeby i w należytocie uzasadnionych przypadkach właściwe organy powinny być upoważnione do żądania, aby zawieszenie procedury dopuszczenia danego produktu zostało utrzymane z uwzględnieniem potencjalnej szkody dla podmiotu gospodarczego. W przypadku braku

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz.U. L 3 z 5.1.2005, s. 1).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz.U. L 303 z 18.11.2009, s. 1).

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1).

rozstrzygnięcia przez właściwe organy w określonym terminie organy celne powinny dopuścić produkty, jeżeli spełnione zostały wszystkie pozostałe obowiązujące wymogi i formalności. Co do zasady dopuszczenia produktu do obrotu lub jego wywozu nie należy uznawać za dowód zgodności z prawem Unii, gdyż takie dopuszczenie niekoniecznie obejmuje pełną ocenę takiej zgodności.

- (58) W przypadku gdy właściwe organy stwierdzą, że produkt odpowiada decyzji stwierdzającej naruszenie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej, powinny niezwłocznie poinformować o tym organy celne, a te z kolei powinny odmówić dopuszczenia produktu do obrotu lub jego wywozu. Organy celne powinny mieć alternatywnie możliwość – na wniosek właściwego organu oraz w imieniu i na odpowiedzialność tego właściwego organu – zajęcia tego produktu i przekazania go do dyspozycji temu właściwemu organowi i pod jego nadzór. W takich przypadkach odpowiedni właściwy organ powinien podjąć wszelkie niezbędne działania w celu właściwego usunięcia danego produktu, w tym poprzez przekazanie go jako darowizny na cele charytatywne lub pożytku publicznego, poddanie go recyklingowi lub usunięcie go na podstawie prawa krajowego zgodnego z prawem Unii na koszt danego podmiotu gospodarczego.
- (59) Wiodący właściwy organ powinien należycie uwzględnić ryzyko wycofania się podmiotów gospodarczych, które są powiązane z produktami lub regionami znajdującymi się w bazie danych lub których produkt został usunięty z rynku unijnego, a także następstwa dla pracowników zatrudnionych w tych podmiotach gospodarczych. Wiodący właściwy organ powinien zatem w stosownych przypadkach wspierać podmioty gospodarcze w przyjmowaniu i wdrażaniu odpowiednich i skutecznych środków zmierzających do wyeliminowania pracy przymusowej. Odpowiedzialne wycofanie się obejmuje przestrzeganie układów zbiorowych i określenie procedur eskalacji.
- (60) Warunki mające zastosowanie do produktów w okresie zawieszenia ich dopuszczenia do obrotu lub wywozu, w tym dotyczące ich przechowywania lub niszczenia i usuwania w przypadku odmowy dopuszczenia do obrotu takich produktów, powinny być określone przez organy celne, w stosownych przypadkach zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 952/2013. Jeżeli produkty wprowadzane na rynek Unii wymagają dalszego przetwarzania, należy je objąć odpowiednią procedurą celną umożliwiającą takie przetwarzanie zgodnie z art. 220, 254, 256, 257 i 258 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.
- (61) Jeżeli w celu nadania skuteczności zakazowi produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej konieczne będzie przetwarzanie danych osobowych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, takie przetwarzanie powinno odbywać się zgodnie z prawem Unii dotyczącym ochrony danych osobowych. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych na potrzeby zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej powinno podlegać rozporządzeniom Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽²²⁾ i (UE) 2018/1725 ⁽²³⁾.
- (62) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do przepisów proceduralnych i szczegółów ustaleń dotyczących korzystania z systemu informacyjnego i komunikacyjnego; przepisów proceduralnych, szablonów i szczegółów dotyczących przekazywania informacji na temat zarzucanych naruszeń zakazu wprowadzania do obrotu lub udostępniania produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym lub ich wywozu; decyzji przyjętych przez Komisję i stwierdzających, że naruszono zakaz wprowadzania do obrotu lub udostępniania produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym lub ich wywozu; cofnięcia tych decyzji; szczegółów dotyczących treści tych decyzji i równoważnych decyzji przyjętych przez wiodące właściwe organy; oraz ustaleń i szczegółów dotyczących przekazywania lub udostępniania organom celnym pewnych informacji na temat konkretnych produktów lub grup produktów. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽²⁴⁾.
- (63) Komisja powinna przyjmować akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie, jeżeli w należycie uzasadnionych przypadkach związanych z cofnięciem decyzji stwierdzających naruszenie zakazu wprowadzania do obrotu, udostępniania lub wywozu produktów wyprodukowanych z wykorzystaniem pracy przymusowej jest to uzasadnione szczególnie pilną potrzebą.

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (64) W celu uzupełnienia lub zmiany niektórych innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽²⁵⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (65) W celu zagwarantowania, by organy celne mogły skutecznie działać, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do doprecyzowania dodatkowych informacji identyfikujących dany produkt, które podmioty gospodarcze powinny udostępniać lub przekazywać organom celnym w odniesieniu do produktów wprowadzanych na rynek unijny lub z niego wyprowadzanych. Informacje te powinny być informacjami identyfikującymi dany produkt, informacjami na temat producenta lub wytwórcy oraz informacjami na temat dostawców produktów. Należy umożliwić organom celnym szybkie uzyskanie informacji na temat konkretnych produktów określonych w decyzjach wiodących właściwych organów, aby skutecznie i szybko podejmować działania i wdrażać środki. W takich przypadkach akty delegowane powinny być przyjmowane w trybie pilnym.
- (66) Państwa członkowskie powinny przyznać swoim właściwym organom uprawnienia do nakładania i wdrażania skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji w przypadkach, gdy podmiot gospodarczy nie zastosował się do decyzji zakazującej wprowadzania do obrotu produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku nieprzestrzegania decyzji z należytym uwzględnieniem elementów takich jak waga i czas trwania naruszenia, wcześniejsze naruszenia popełnione przez dany podmiot gospodarczy, stopień współpracy z właściwymi organami oraz wszelkie inne okoliczności łagodzące lub obciążające mające zastosowanie do okoliczności danej sprawy. Komisja powinna wydać wytyczne dla państw członkowskich dotyczące metody obliczania kar finansowych i mających zastosowanie progów, a Unijna Sieć na rzecz Zwalczania Produktów Wytworzonych z Wykorzystaniem Pracy Przymusowej powinna promować najlepsze praktyki w zakresie stosowania takich kar.
- (67) Komisja powinna przeprowadzić ocenę wdrożenia i egzekwowania niniejszego rozporządzenia oraz przedstawić sprawozdanie na ten temat Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu. W sprawozdaniu należy ocenić wkład niniejszego rozporządzenia w eliminację z rynku unijnego produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej i w zwalczanie pracy przymusowej, a także we współpracę między właściwymi organami i współpracę międzynarodową w celu wyeliminowania pracy przymusowej. W sprawozdaniu należy również ocenić wpływ niniejszego rozporządzenia na przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP, oraz na ofiary, a także ogólne koszty i korzyści wynikające z zakazu produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej. W sprawozdaniu należy ponadto ocenić dostosowanie niniejszego rozporządzenia do innych odpowiednich przepisów prawa Unii.
- (68) Niniejsze rozporządzenie nie narusza prawa do dobrej administracji zapisanego w art. 41 Karty, które obejmuje między innymi prawo każdej osoby do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na sytuację tej osoby. W tym względzie wiodący właściwy organ prowadzący dochodzenie powinien poinformować zainteresowane podmioty gospodarcze o wszczęciu dochodzenia i jego ewentualnych konsekwencjach. Aby zapewnić im prawo do rzetelnego procesu, podmioty gospodarcze powinny mieć – na wniosek – możliwość przedstawienia właściwym organom informacji na swoją obronę w toku dochodzenia. Podmioty gospodarcze powinny mieć możliwość zwrócenia się do wiodącego właściwego organu o dokonanie przeglądu decyzji, która ich dotyczy, poprzez przekazanie nowych istotnych informacji. Decyzje podejmowane przez właściwe organy państw członkowskich powinny podlegać kontroli sądowej przewidzianej w obowiązującym prawie krajowym. Decyzje przyjęte przez Komisję na podstawie niniejszego rozporządzenia podlegają kontroli Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z art. 263 TFUE.
- (69) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zakazanie podmiotom gospodarczym wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku unijnym lub wywozu z rynku unijnego produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej, aby poprawić funkcjonowanie rynku wewnętrznego, przyczyniając się jednocześnie do zwalczania pracy przymusowej, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki działań możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

⁽²⁵⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

- (70) Aby umożliwić szybkie zastosowanie środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, powinno ono wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot, cel i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanowiono przepisy zakazujące podmiotom gospodarczym wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku unijnym lub wywozu z rynku unijnego produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej, aby poprawić funkcjonowanie rynku wewnętrznego i przyczynić się do zwalczania pracy przymusowej.
2. Niniejsze rozporządzenie nie obejmuje wycofania produktów, które dotarły do użytkowników końcowych na rynku unijnym.
3. Niniejsze rozporządzenie nie nakłada na podmioty gospodarcze dodatkowych obowiązków w zakresie należytej staranności innych niż te, które są już przewidziane w prawie Unii lub prawie krajowym.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „praca przymusowa” oznacza pracę przymusową lub obowiązkową zdefiniowaną art. 2 Konwencji MOP nr 29, w tym przymusową pracę dzieci;
- 2) „praca przymusowa narzucana przez organy państwa” oznacza wykorzystanie pracy przymusowej zgodnie z opisem w art. 1 Konwencji MOP nr 105;
- 3) „należyta staranność w odniesieniu do pracy przymusowej” oznacza starania podmiotu gospodarczego na rzecz wdrożenia obowiązkowych wymogów, dobrowolnych wytycznych, zaleceń lub praktyk mających na celu identyfikację, ograniczanie lub wyeliminowanie stosowania pracy przymusowej w odniesieniu do produktów, które mają być wprowadzone lub udostępnione na rynku unijnym lub z niego wywiezione, bądź zapobieganie jej stosowaniu;
- 4) „udostępnienie na rynku” oznacza każde dostarczenie produktu na rynek unijny w celu jego dystrybucji, konsumpcji lub używania w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie;
- 5) „wprowadzenie do obrotu” oznacza udostępnienie produktu na rynku unijnym po raz pierwszy;
- 6) „produkt” oznacza każdy przedmiot, którego wartość można wycenić i który jako taki może stanowić przedmiot transakcji handlowych, niezależnie od tego, czy został wydobyty, pozyskany wyprodukowany lub wytworzony;
- 7) „produkt wytworzony z wykorzystaniem pracy przymusowej” oznacza produkt, w przypadku którego w całości lub częściowo wykorzystano pracę przymusową na dowolnym etapie jego wydobywania, pozyskiwania, produkcji lub wytwarzania, w tym w ramach obróbki lub przetwarzania produktu na dowolnym etapie jego łańcucha dostaw;
- 8) „łańcuch dostaw” oznacza system działań, procesów i podmiotów zaangażowanych na wszystkich etapach poprzedzających udostępnienie produktu na rynku, a mianowicie wydobywanie, pozyskiwanie, produkcję i wytworzenie produktu w całości lub w części, w tym w ramach obróbki lub przetwarzania produktu na dowolnym z tych etapów;
- 9) „podmiot gospodarczy” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną bądź stowarzyszenie osób, które wprowadzają do obrotu lub udostępniają produkty na rynku unijnym lub wywożą produkty;
- 10) „producent” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która wytwarza produkt lub która zleca zaprojektowanie lub wytworzenie produktu i sprzedaje ten produkt pod własną nazwą lub własnym znakiem towarowym;

- 11) „wytwórca” oznacza wytwórcę produktów rolnych, o których mowa w art. 38 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub wytwórcę surowców;
- 12) „dostawca produktów” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną bądź stowarzyszenie osób w łańcuchu dostaw, które pozyskują, zbierają, produkują lub wytwarzają produkt w całości lub w części bądź uczestniczą w opracowywaniu lub przetwarzaniu związanym z produktem na dowolnym etapie łańcucha dostaw, jako producenci lub w innej roli;
- 13) „użytkownik końcowy” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w Unii i której produkt udostępniono jako konsumentowi, bez związku z prowadzoną przez tę osobę działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub zawodową, albo jako profesjonalnemu użytkownikowi końcowemu w ramach prowadzonej działalności przemysłowej lub zawodowej;
- 14) „importer” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, bądź stowarzyszenie takich osób, które mają miejsce zamieszkania lub siedzibę w Unii i wprowadzają do obrotu w Unii produkt pochodzący z państwa trzeciego;
- 15) „eksporter” oznacza eksportera zgodnie z definicją zawartą w art. 1 pkt 19 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446 ⁽²⁶⁾;
- 16) „uzasadniona obawa” oznacza uzasadnioną przesłankę, opartą na obiektywnych, rzeczywistych i możliwych do sprawdzenia informacjach, pozwalającą na to, aby Komisja i właściwe organy podejrzewały, że produkt został prawdopodobnie wytworzony z wykorzystaniem pracy przymusowej;
- 17) „wiodący właściwy organ” oznacza organ odpowiedzialny zgodnie z art. 15 za ocenę przekazywanych informacji, prowadzenie dochodzeń i podejmowanie decyzji, a mianowicie właściwy organ państwa członkowskiego lub Komisję;
- 18) „organy celne” oznaczają organy celne zgodnie z definicją w art. 5 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 19) „produkty wprowadzane na rynek unijny” oznaczają produkty pochodzące z państw trzecich przeznaczone do wprowadzenia na rynek unijny lub przeznaczone do osobistego użytku lub konsumpcji na obszarze celnym Unii i które mają być objęte procedurą celną „dopuszczenia do obrotu”;
- 20) „produkty opuszczające rynek unijny” oznaczają produkty, które mają być objęte procedurą celną „wywóz”;
- 21) „dopuszczenie do obrotu” oznacza procedurę określoną w art. 201 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 22) „wywóz” oznacza procedurę określoną w art. 269 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

Artykuł 3

Zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej

Podmioty gospodarcze nie mogą wprowadzać do obrotu, udostępniać na rynku unijnym produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej ani wywozić takich produktów.

Artykuł 4

Sprzedaż na odległość

Produkty oferowane do sprzedaży przez internet lub za pośrednictwem innych środków sprzedaży na odległość uważa się za udostępnione na rynku, jeżeli oferta jest skierowana do użytkowników końcowych w Unii. Oferta sprzedaży uznawana jest za skierowaną do użytkowników końcowych w Unii, jeżeli odpowiedni podmiot gospodarczy w jakikolwiek sposób kieruje swoją działalność do państwa członkowskiego.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz.U. L 343 z 29.12.2015, s. 1).

Artykuł 5

Właściwe organy

1. Każde państwo członkowskie wyznacza właściwy organ lub właściwe organy odpowiedzialne za realizację obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu. Właściwe organy państw członkowskich i Komisja ściśle ze sobą współpracują i są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego i jednolitego wdrożenia niniejszego rozporządzenia w całej Unii.
 2. W przypadku gdy państwo członkowskie wyznaczyło więcej niż jeden właściwy organ, wyraźnie określa ich odpowiednie obowiązki i ustanawia odpowiednie mechanizmy komunikacji i koordynacji, które umożliwią tym organom ścisłą współpracę i skuteczne wykonywanie swoich obowiązków.
 3. Nie później niż dnia 14 grudnia 2025 r. państwa członkowskie, za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1, przekazują Komisji i pozostałym państwom członkowskim następujące informacje:
 - a) nazwy, adresy oraz dane kontaktowe właściwego organu lub wyznaczonych właściwych organów; i
 - b) obszary kompetencji właściwego organu lub właściwych organów.
- Państwa członkowskie regularnie aktualizują informacje określone w lit. a) i b).
4. Komisja udostępnia publicznie na jednolitym portalu dotyczącym pracy przymusowej, o którym mowa w art. 12, wykaz właściwych organów i regularnie aktualizuje ten wykaz na podstawie aktualizacji otrzymanych od państw członkowskich.
 5. Państwa członkowskie zapewniają, aby ich właściwe organy wykonywały swoje uprawnienia w sposób bezstronny, przejrzysty i z należytym poszanowaniem obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. Państwa członkowskie zapewniają, aby ich właściwe organy posiadały niezbędne uprawnienia, wiedzę specjalistyczną i zasoby w celu prowadzenia dochodzeń, w tym wystarczające zasoby budżetowe.
 6. Państwa członkowskie zapewniają aby ich właściwe organy ściśle koordynowały działania i wymieniały informacje z odpowiednimi organami krajowymi, takimi jak organy inspekcji pracy oraz organy sądowe i organy ścigania, w tym organy odpowiedzialne za zwalczanie handlu ludźmi, oraz z organami wyznaczonymi przez państwa członkowskie na mocy dyrektywy (UE) 2019/1937.
 7. Państwa członkowskie przyznają swoim właściwym organom uprawnienia do nakładania sankcji zgodnie z art. 37, bezpośrednio, we współpracy z innymi organami lub w drodze wniosku do właściwych organów sądowych.

ROZDZIAŁ II

ZARZĄDZANIE

Artykuł 6

Unijna Sieć na rzecz Zwalczania Produktów Wytworzonych z Wykorzystaniem Pracy Przymusowej

1. Niniejszym ustanawia się Unijną Sieć na rzecz Zwalczania Produktów Wytworzonych z Wykorzystaniem Pracy Przymusowej (zwaną dalej „Siecią”).
2. Sieć pełni funkcję platformy służącej do zorganizowanej koordynacji i współpracy między właściwymi organami państw członkowskich i Komisją oraz optymalizacji egzekwowania przepisów niniejszego rozporządzenia w Unii i zwiększania tym samym skuteczności i spójności tego egzekwowania.
3. W skład Sieci wchodzi przedstawiciele poszczególnych państw członkowskich, przedstawiciele Komisji oraz, w stosownych przypadkach, przedstawiciele organów celnych.
4. Prace Sieci koordynuje Komisja. Posiedzeniom Sieci przewodniczy przedstawiciel Komisji.
5. Sekretariat Sieci jest prowadzony przez Komisję. Sekretariat organizuje posiedzenia Sieci oraz zapewnia jej wsparcie techniczne i logistyczne.
6. Członkowie Sieci aktywnie uczestniczą w zapewnianiu skutecznej koordynacji i współpracy oraz przyczyniają się do jednolitego wdrażania niniejszego rozporządzenia.

7. Zadania Sieci są następujące:

- a) ułatwianie identyfikowania wspólnych priorytetów w zakresie egzekwowania przepisów, aby osiągnąć cel niniejszego rozporządzenia określony w art. 1;
- b) ułatwianie koordynacji dochodzeń;
- c) podejmowanie działań następczych w zakresie egzekwowania decyzji, o których mowa w art. 20;
- d) przyczynianie się, na wniosek Komisji, do opracowywania wytycznych, o których mowa w art. 11;
- e) ułatwianie i koordynowanie gromadzenia i wymiany informacji, wiedzy fachowej i najlepszych praktyk w odniesieniu do wdrażania niniejszego rozporządzenia;
- f) wnoszenie wkładu w opracowywanie jednolitych podejść opartych na analizie ryzyka i praktyk administracyjnych na potrzeby wdrażania niniejszego rozporządzenia;
- g) promowanie najlepszych praktyk w zakresie stosowania sankcji przewidzianych w art. 37;
- h) współpraca, w stosownych przypadkach, z odpowiednimi służbami Komisji, organami i agencjami Unii lub organami państw członkowskich właściwymi do celów wykonania niniejszego rozporządzenia;
- i) promowanie współpracy, wymiany personelu i programów wizyt między właściwymi organami a organami celnymi, a także między tymi właściwymi organami a właściwymi organami państw trzecich i organizacjami międzynarodowymi;
- j) ułatwianie organizacji szkoleń i działań na rzecz budowania zdolności w zakresie wdrażania niniejszego rozporządzenia dla Komisji i przedstawicielstw Unii w państwach trzecich oraz właściwych organów, organów celnych i innych odpowiednich organów państw członkowskich;
- k) na wniosek Komisji udzielanie jej pomocy w opracowywaniu skoordynowanego podejścia do działań i współpracy z państwami trzecimi zgodnie z art. 13;
- l) monitorowanie sytuacji związanych z systemowym stosowaniem pracy przymusowej;
- m) wspieranie organizacji kampanii informacyjnych i uświadamiających na temat niniejszego rozporządzenia;
- n) propagowanie i ułatwianie współpracy z myślą o zbadaniu możliwości wykorzystywania nowych technologii na potrzeby egzekwowania przepisów niniejszego rozporządzenia i identyfikowalności produktów;
- o) gromadzenie danych na temat środków zaradczych związanych z decyzjami i oceną ich skuteczności.

8. Inne właściwe organy państw członkowskich mogą uczestniczyć w posiedzeniach Sieci na zasadzie ad hoc. Eksperci i zainteresowane strony, w tym przedstawiciele związków zawodowych i innych organizacji pracowniczych, społeczeństwa obywatelskiego i organizacji praw człowieka, organizacji biznesowych, organizacji międzynarodowych, odpowiednich organów państw trzecich, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Europejskiego Urzędu ds. Pracy, odpowiednich służb Komisji, przedstawicielstw Unii oraz organów i jednostek organizacyjnych Unii z doświadczeniem w obszarach objętych niniejszym rozporządzeniem mogą być zapraszani do udziału w posiedzeniach Sieci lub do przedstawiania opinii na piśmie.

9. Posiedzenia Sieci odbywają się regularnie oraz, w razie konieczności, na odpowiednio uzasadniony wniosek Komisji lub państwa członkowskiego.

10. Komisja i państwa członkowskie dopilnowują, aby Sieć dysponowała zasobami koniecznymi do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 7, w tym dostatecznymi zasobami budżetowymi.

11. Sieć opracowuje własny regulamin.

Artykuł 7

Systemy informacyjne i komunikacyjne

1. Do celów rozdziałów I, III, IV i V niniejszego rozporządzenia Komisja i właściwe organy korzystają z systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020, zgodnie z aktem wykonawczym, o którym mowa w ust. 7 lit. a) niniejszego artykułu. Komisja, właściwe organy i organy celne mają dostęp do tego systemu do celów niniejszego rozporządzenia.
2. Decyzje przekazywane na podstawie art. 26 ust. 3 wprowadza się do odpowiedniego środowiska zarządzania ryzykiem celnym.
3. Komisja przygotowuje wzajemne połączenie umożliwiające automatyczne przekazywanie decyzji, o których mowa w art. 26 ust. 3, z systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, do środowiska, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. Wspomniane wzajemne połączenie zacznie działać nie później niż w terminie dwóch lat od daty przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 7 lit. b) niniejszego artykułu.
4. Wymiana wniosków i powiadomień między właściwymi organami a organami celnymi prowadzona zgodnie z rozdziałem V sekcja II, a także wymiana powiązanych z nimi wiadomości odbywa się za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w ust. 1.
5. Wzajemne połączenie między systemem informacyjnym i komunikacyjnym, o którym mowa w ust. 1, a unijnym środowiskiem jednego okienka w dziedzinie cel ustanawia się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2022/2399 do celów wymiany wniosków i powiadomień między organami celnymi a właściwymi organami zgodnie z rozdziałem V sekcja II niniejszego rozporządzenia. Wspomniane wzajemne połączenie ustanawia się najpóźniej w terminie czterech lat od daty przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 7 lit. a). Wymiany wniosków, powiadomień i powiązanych z nimi wiadomości, o których mowa w ust. 4, odbywają się za pośrednictwem tego wzajemnego połączenia, gdy tylko zostanie ono uruchomione.
6. Komisja może pozyskiwać informacje na temat produktów wprowadzanych na rynek unijny lub z niego wyprowadzanych, które są powiązane z procesem wdrażania niniejszego rozporządzenia, z systemu na potrzeby sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 56 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2015/2447, i przysyłać te informacje do systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.
7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu określenia przepisów proceduralnych i szczegółów ustaleń dotyczących wdrażania na potrzeby niniejszego artykułu, w tym:
 - a) funkcji, danych i sposobu przetwarzania danych w ramach systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w ust. 1, a także przepisów dotyczących przetwarzania danych osobowych, poufności i współadministrowania mających zastosowanie do tego systemu;
 - b) funkcji, danych i sposobu przetwarzania danych w ramach wzajemnego połączenia, o którym mowa w ust. 3, a także przepisów dotyczących przetwarzania danych osobowych, poufności i współadministrowania mających zastosowanie do tego wzajemnego połączenia;
 - c) danych, które mają być przysyłane zgodnie z ust. 6, a także powiązanych z nimi przepisów w zakresie poufności i współadministrowania.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 35 ust. 2.

Artykuł 8

Baza danych dotycząca obszarów i produktów, w przypadku których występuje ryzyko pracy przymusowej

1. Komisja tworzy bazę danych, w razie potrzeby z pomocą zewnętrznych ekspertów. Ta baza danych zawiera orientacyjne, niewyczerpujące, oparte na dowodach, możliwe do sprawdzenia i regularnie aktualizowane informacje na temat ryzyka pracy przymusowej, w tym pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa, na określonych obszarach geograficznych lub w przypadku określonych produktów lub grup produktów. W bazie danych priorytetowo traktuje się identyfikację powszechnego i poważnego ryzyka wystąpienia pracy przymusowej.
2. Baza danych, o której mowa w ust. 1, opiera się na niezależnych i możliwych do zweryfikowania informacjach pochodzących od organizacji międzynarodowych, w szczególności MOP i Organizacji Narodów Zjednoczonych, lub organizacji instytucjonalnych, badawczych lub akademickich.

W bazie danych nie ujawnia się publicznie informacji, które bezpośrednio wskazują na podmioty gospodarcze.

W bazie danych wskazuje się konkretne sektory gospodarki na określonych obszarach geograficznych, w odniesieniu do których istnieją wiarygodne i możliwe do zweryfikowania dowody na istnienie pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa.

3. Komisja zapewnia, aby baza danych była łatwo dostępna, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, i publicznie udostępniona we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii, do dnia 14 czerwca 2026 r.

Artykuł 9

Pojedynczy punkt przekazywania informacji

1. Komisja ustanawia specjalny scentralizowany mechanizm przekazywania informacji (zwany dalej „pojedynczym punktem przekazywania informacji”). Pojedynczy punkt przekazywania informacji jest dostępny we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii. Jest on łatwy w obsłudze i udostępniony bezpłatnie.

2. Informacje o zarzucanych naruszeniach art. 3 są przekazywane za pośrednictwem pojedynczego punktu przekazywania informacji przez osobę fizyczną lub prawną bądź wszelkie stowarzyszenia nieposiadające osobowości prawnej. Przekazywane informacje zawierają informacje o odnośnych podmiotach gospodarczych lub produktach, zawierają przyczyny i dowody zarzucane naruszenie oraz, w miarę możliwości, dokumenty uzupełniające. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu określenia przepisów proceduralnych, wzorów i szczegółów dotyczących przekazywanych informacji. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 35 ust. 2.

3. Komisja odrzuca wszelkie informacje przekazywane do pojedynczego punktu przekazywania informacji, które są w sposób oczywisty niekompletne, bezpodstawne lub złożone w złej wierze, i rozdziela zatrzymane informacje do oceny przez wiodący właściwy organ zgodnie z metodą przydziału dochodzeń określonym w art. 15.

4. Wiodący właściwy organ odpowiedzialny za ocenę, o którym mowa w ust. 3, potwierdza otrzymanie przekazanych informacji, dokonuje starannej i bezstronnej oceny informacji i jak najszybciej informuje daną osobę fizyczną lub prawną lub dane stowarzyszenie o wyniku oceny przekazanych przez nią informacji.

5. Wiodący właściwy organ może zwrócić się do osoby lub stowarzyszenia, o których mowa w ust. 2, o dostarczenie dodatkowych informacji.

6. Jeżeli między przekazaniem informacji do pojedynczego punktu przekazywania informacji a podjęciem decyzji o wszczęciu dochodzenia zgodnie z rozdziałem III upłynie dużo czasu, wiodący właściwy organ w możliwym zakresie konsultuje się z osobą lub stowarzyszeniem przekazującymi informacje, w celu sprawdzenia czy sytuacja, zgodnie z ich najlepszą wiedzą, nie uległa istotnej zmianie.

7. Do zgłaszania naruszeń niniejszego rozporządzenia i do ochrony osób zgłaszających takie naruszenia stosuje się dyrektywę (UE) 2019/1937.

Artykuł 10

Środki wsparcia dla MŚP

Komisja opracowuje środki towarzyszące, aby wspierać działania podmiotów gospodarczych i ich partnerów biznesowych z tego samego łańcucha dostaw, w szczególności MŚP. W stosownych przypadkach informacje o tych środkach będą udostępniane za pośrednictwem jednolitego portalu dotyczącego pracy przymusowej, o którym mowa w art. 12.

Właściwe organy wyznaczają punkty kontaktowe w celu udzielania MŚP informacji w kwestiach związanych ze stosowaniem niniejszego rozporządzenia. Te punkty kontaktowe mogą również udzielać MŚP pomocy w tych kwestiach.

Właściwe organy państw członkowskich mogą również organizować szkolenia dla podmiotów gospodarczych na temat wskaźników ryzyka pracy przymusowej oraz sposobów angażowania się w dialog z tymi właściwymi organami w trakcie dochodzenia.

Artykuł 11**Wytyczne**

Komisja, w porozumieniu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, udostępnia wytyczne do dnia 14 czerwca 2026 r. i regularnie aktualizuje te wytyczne, zawierające następujące elementy:

- a) wskazówki dla podmiotów gospodarczych dotyczące należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej, w tym pracy przymusowej dzieci, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa Unii i prawa krajowego określających wymogi w zakresie należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej, wytyczne i zalecenia organizacji międzynarodowych, a także informacje na temat wielkości i zasobów gospodarczych podmiotów gospodarczych, różnych rodzajów dostawców w łańcuchu dostaw oraz różnych sektorów;
- b) wskazówki dla podmiotów gospodarczych dotyczące najlepszych praktyk w zakresie położenia kresu i zaradzenia różnym rodzajom pracy przymusowej;
- c) wskazówki dla właściwych organów dotyczące praktycznego wdrażania niniejszego rozporządzenia, w szczególności art. 8, 17 i 18, w tym poziomy odniesienia służące wspieraniu właściwych organów w opartych na analizie ryzyka ocenach prowadzonych w kontekście dochodzeń oraz wytyczne dotyczące obowiązującego standardu dowodów;
- d) wskazówki dla organów celnych oraz podmiotów gospodarczych dotyczące wdrażania w praktyce przepisów art. 27, a także – w stosownych przypadkach – dowolnych innych przepisów przewidzianych w rozdziale V sekcja II;
- e) informacje na temat wskaźników ryzyka związanych z pracą przymusową, w tym sposobu identyfikacji takich wskaźników, opracowanych na podstawie niezależnych i możliwych do sprawdzenia informacji, uwzględniając sprawozdania organizacji międzynarodowych, w szczególności MOP, a także informacje przekazane przez przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, organizacje biznesowe i związki zawodowe oraz doświadczenie zgromadzone przy wdrażaniu przepisów prawa Unii ustanawiających wymogi w zakresie należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej;
- f) wskazówki dla podmiotów gospodarczych dotyczące należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa;
- g) wskazówki dla podmiotów gospodarczych i dostawców produktów dotyczące sposobu zaangażowania się w dialog z właściwymi organami zgodnie z rozdziałem III, w szczególności w odniesieniu do rodzaju informacji, które należy przedłożyć;
- h) wskazówki dotyczące przedkładania informacji na podstawie art. 9;
- i) wskazówki dla państw członkowskich dotyczące metody obliczania kar finansowych i obowiązujących progów;
- j) dodatkowe informacje ułatwiające właściwym organom wdrażanie niniejszego rozporządzenia i zapewnienie jego przestrzegania przez podmiot gospodarczy.

Wskazówki, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) i f) koncentrują się w szczególności na wspieraniu MŚP w przestrzeganiu niniejszego rozporządzenia.

Wytyczne, o których mowa w akapicie pierwszym, są spójne z wytycznymi wydanymi zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii.

Artykuł 12**Jednolity portal dotyczący pracy przymusowej**

Komisja tworzy i regularnie aktualizuje jednolitą stronę internetową (zwaną dalej „jednolitym portalem dotyczącym pracy przymusowej”) udostępniającą publicznie, w tym samym miejscu i we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii, następujące elementy:

- a) nazwy, adresy oraz dane kontaktowe właściwych organów;
- b) wytyczne;
- c) bazę danych;

- d) wykaz publicznie dostępnych źródeł informacji istotnych dla wdrożenia niniejszego rozporządzenia, w tym źródeł, z których pochodzą dane zdezagregowane na temat skutków i ofiar pracy przymusowej, takie jak dane w podziale według płci czy dane na temat pracy przymusowej dzieci, umożliwiające ustalenie tendencji związanych z wiekiem i płcią;
- e) pojedynczy punkt przekazywania informacji;
- f) wszelkie decyzje o zakazie stosowania produktu;
- g) każde cofnięcie zakazu;
- h) wyniki przeglądów.

Artykuł 13

Współpraca międzynarodowa

1. Aby usprawnić skuteczne wdrażanie i egzekwowanie przepisów niniejszego rozporządzenia, Komisja – w stosownych przypadkach – współpracuje i wymienia się informacjami z organami państw trzecich, organizacjami międzynarodowymi, przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, związkami zawodowymi, organizacjami biznesowymi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
2. Współpraca międzynarodowa z organami państw trzecich odbywa się w sposób ustrukturyzowany, na przykład w kontekście prowadzonych dialogów z państwami trzecimi, takich jak dialog dotyczący praw człowieka i dialog polityczny, dialog w sprawie realizacji zobowiązań dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju wynikających z umów handlowych lub ogólnego systemu preferencji taryfowych oraz inicjatyw Unii w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. W razie potrzeby, można wszcząć specjalne dialogi tworzone na zasadzie ad hoc. Współpraca międzynarodowa może obejmować wymianę informacji na temat obszarów lub produktów, w przypadku których występuje ryzyko pracy przymusowej, najlepszych praktyk w zakresie położenia kresu pracy przymusowej oraz informacji na temat decyzji o zakazie produktów, w tym przyczyn i dowodów, w szczególności z państwami trzecimi, w których obowiązują podobne przepisy.
3. Do celów ust. 2 Komisja i państwa członkowskie mogą rozważyć opracowanie inicjatyw w zakresie współpracy i środków towarzyszących w celu wsparcia wysiłków podmiotów gospodarczych, w szczególności MŚP, a także organizacji społeczeństwa obywatelskiego, partnerów społecznych i państw trzecich na rzecz zwalczania pracy przymusowej i jej podstawowych przyczyn.

ROZDZIAŁ III

DOCHODZENIA

Artykuł 14

Podejście oparte na analizie ryzyka

1. Komisja i właściwe organy państw członkowskich stosują podejście oparte na analizie ryzyka przy ocenie prawdopodobieństwa naruszenia art. 3, wszczynając i prowadząc wstępny etap dochodzenia oraz identyfikując produkty i podmioty gospodarcze, których to dotyczy.
2. Oceniając prawdopodobieństwo naruszenia art. 3, Komisja i właściwe organy stosują, w stosownych przypadkach, następujące kryteria w celu priorytetowego traktowania produktów, co do których istnieje podejrzenie, że zostały wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej:
 - a) skala i powaga podejrzenia pracy przymusowej, w tym czy w grę może wchodzić praca przymusowa narzucana przez organy państwa;
 - b) ilość lub wolumen produktów wprowadzanych na unijny rynek lub na nim udostępnianych;
 - c) udział części produktu w produkcji końcowym, co do której istnieje podejrzenie, że została wyprodukowana z wykorzystaniem pracy przymusowej.
3. Ocena prawdopodobieństwa naruszenia art. 3 opiera się na wszystkich istotnych, rzeczywistych i możliwych do zweryfikowania informacjach dostępnych dla Komisji i właściwych organów, w tym między innymi na:

- a) informacjach i decyzjach zakodowanych w systemie informacyjnym i komunikacyjnym, o którym mowa w art. 7 ust. 1, w tym na wszelkich poprzednich przypadkach przestrzegania lub nieprzestrzegania art. 3 przez podmiot gospodarczy;
 - b) bazie danych, o której mowa w art. 8;
 - c) wskaźnikach ryzyka i innych informacjach zgodnie z art. 11 lit. e);
 - d) przekazanych informacjach zgodnie z art. 9;
 - e) informacjach otrzymanych przez Komisję lub właściwy organ od innych organów istotnych dla wdrażania niniejszego rozporządzenia, takich jak organy ds. należytej staranności, organy ds. pracy, zdrowia lub organy podatkowe państw członkowskich, dotyczących produktów i podmiotów gospodarczych objętych oceną;
 - f) wszelkich kwestiach wynikających z konstruktywnych konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, takimi jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego i związki zawodowe.
4. Wszczynając wstępne dochodzenie zgodnie z art. 17, wiodący właściwy organ koncentruje się, w miarę możliwości, na podmiotach gospodarczych i, w stosownych przypadkach, dostawcach produktów, którzy uczestniczą w etapach łańcucha dostaw znajdujących się najbliżej obszaru, w którym prawdopodobnie dochodzi do pracy przymusowej, oraz mających największy wpływ na zapobieganie pracy przymusowej, ograniczenie jej stosowania i wyeliminowanie jej. Wiodący właściwy organ uwzględnia również wielkość i zasoby gospodarcze danych podmiotów gospodarczych, w szczególności to, czy podmiot gospodarczy jest MŚP, oraz złożoność łańcucha dostaw.

Artykuł 15

Przydzielanie dochodzeń

1. W przypadku gdy podejrzewa się, że praca przymusowa ma miejsce poza terytorium Unii, Komisja działa jako wiodący właściwy organ.
2. W przypadku gdy podejrzewa się, że praca przymusowa ma miejsce na terytorium państwa członkowskiego, właściwy organ tego państwa członkowskiego działa jako wiodący właściwy organ.

Artykuł 16

Koordinacja dochodzeń i wzajemna pomoc

1. Komisja i właściwe organy ściśle ze sobą współpracują i udzielają sobie wzajemnej pomocy w celu spójnego i efektywnego wdrożenia niniejszego rozporządzenia.
2. Wiodący właściwy organ respektuje prawo podmiotu gospodarczego do bycia wysłuchanym na wszystkich etapach postępowania.
3. Wiodący właściwy organ przekazuje, w dowolnym momencie i bez zbędnej zwłoki, za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1, nowe informacje na temat podejrzenia pracy przymusowej mającej miejsce na terytorium, w odniesieniu do którego nie jest właściwy zgodnie z art. 15.
4. Wiodący właściwy organ może zwrócić się o wsparcie do innych odpowiednich właściwych organów. Może to obejmować zwrócenie się o wsparcie w celu skontaktowania się z podmiotami gospodarczymi, których miejsce prowadzenia działalności znajduje się na terytorium tego państwa członkowskiego lub których językiem prowadzenia działalności jest język państwa członkowskiego. Inne właściwe organy, które są zainteresowane dochodzeniem, mogą wystąpić z wnioskiem o ściśle zaangażowanie w dochodzenie.
5. Właściwy organ, który otrzymał za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1, od innego właściwego organu wniosek o udzielenie informacji, udziela odpowiedzi w terminie 20 dni roboczych od daty otrzymania wniosku.
6. Właściwy organ, do którego skierowano wniosek o informacje, może zwrócić się do właściwego organu występującego z wnioskiem o uzupełnienie informacji zawartych we wniosku, jeżeli stwierdzi, że pierwotnie przekazane informacje są niewystarczające.
7. Właściwy organ, do którego skierowano wniosek o informacje, może odmówić zastosowania się do tego wniosku tylko wtedy, gdy wykaże, że zastosowanie się do wniosku mogłoby znacznie utrudnić wykonywanie jego własnej działalności.

Artykuł 17**Wstępny etap dochodzeń**

1. Przed wszczęciem dochodzenia na podstawie art. 18 ust. 1 wiodący właściwy organ zwraca się do podmiotów gospodarczych objętych oceną i, w stosownych przypadkach, do innych dostawców produktów, o informacje na temat ich odpowiednich działań podjętych w celu zidentyfikowania ryzyka pracy przymusowej w ich działalności i łańcuchach wartości, zapobieżenia temu ryzyku, jego ograniczenia, wyeliminowania i zaradzenia mu w odniesieniu do produktów objętych oceną, w tym na podstawie któregośkolwiek z następujących elementów, chyba że zagroziłoby to wynikom oceny:

- a) obowiązujących przepisów prawa Unii lub prawa krajowego określających wymogi w zakresie należytej staranności i przejrzystości w odniesieniu do pracy przymusowej;
- b) wytycznych wydanych przez Komisję;
- c) wytycznych dotyczących należytej staranności lub zaleceń Organizacji Narodów Zjednoczonych, MOP, OECD lub innych odpowiednich organizacji międzynarodowych, w szczególności wytycznych i zaleceń, które odnoszą się do obszarów geograficznych, zakładów produkcyjnych i działalności gospodarczej w niektórych sektorach, w których stosuje się systematyczne i powszechne praktyki pracy przymusowej;
- d) wszelkich innych istotnych informacji dotyczących należytej staranności lub innych informacji w odniesieniu do pracy przymusowej w ich łańcuchu dostaw.

Wiodący właściwy organ może zwrócić się o informacje o takich działaniach do innych odpowiednich zainteresowanych stron, w tym osób lub stowarzyszeń przekazujących odpowiednie, rzeczywiste i możliwe do sprawdzenia informacje na podstawie art. 9, oraz do wszelkich innych osób fizycznych lub prawnych związanych z ocenianymi produktami i obszarami geograficznymi, a także do Europejskiej Służby Działania Zewnętrznych i przedstawicielstw Unii w odpowiednich państwach trzecich.

2. Podmioty gospodarcze odpowiadają na wniosek, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w terminie 30 dni roboczych od dnia otrzymania tego wniosku. Podmioty gospodarcze mogą dostarczyć wszelkie inne informacje, które uznają za przydatne do celów niniejszego artykułu. W razie potrzeby podmioty gospodarcze mogą zwrócić się o wsparcie do punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 10, w zakresie współpracy z wiodącym właściwym organem.

3. W terminie 30 dni roboczych od daty otrzymania informacji od podmiotów gospodarczych zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu wiodący właściwy organ kończy wstępny etap dochodzenia polegający na ustaleniu, czy istnieje uzasadniona obawa zaistnienia naruszenia art. 3, na podstawie oceny, o której mowa w art. 14 ust. 3, oraz informacji przekazanych przez podmioty gospodarcze zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

4. Niezależnie od ust. 3 niniejszego artykułu wiodące właściwe organy mogą stwierdzić, że istnieje uzasadniona obawa zaistnienia naruszenia art. 3, na podstawie wszelkich innych dostępnych faktów, w przypadku gdy wiodący właściwy organ nie zażądał informacji zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu lub w sytuacjach, o których mowa w art. 20 ust. 2 lit. a)–e).

5. Wiodący właściwy organ nie wszczyna dochodzenia na podstawie art. 18 i informuje o tym podmioty gospodarcze objęte oceną, jeżeli na podstawie oceny, o której mowa w art. 14 ust. 3, oraz ewentualnych informacji przedłożonych przez podmioty gospodarcze zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu uzna, że nie ma uzasadnionej obawy dotyczącej zaistnienia naruszenia art. 3 lub że wyeliminowano powody zaistnienia uzasadnionej obawy, np. ze względu na fakt, że mające zastosowanie ustawodawstwo, wytyczne, zalecenia lub wszelkie inne środki należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, są stosowane w sposób, który ogranicza ryzyko pracy przymusowej, zapobiega jego występowaniu i je eliminuje.

6. Wiodący właściwy organ przekazuje za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1, wynik swojej oceny zgodnie z ust. 5 niniejszego artykułu.

Artykuł 18**Dochodzenia**

1. Wiodący właściwy organ, który stwierdzi zgodnie z art. 17 ust. 3 lub 4, że istnieje uzasadniona obawa zaistnienia naruszenia art. 3, wszczyna dochodzenie w sprawie odnośnych produktów i podmiotów gospodarczych oraz informuje podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem, w terminie 3 dni roboczych od daty podjęcia decyzji o wszczęciu takiego dochodzenia, o:

- a) wszczęciu dochodzenia i jego możliwych konsekwencjach;
- b) produktach będących przedmiotem dochodzenia;
- c) powodach wszczęcia dochodzenia, chyba że zagroziłoby to wynikowi dochodzenia;
- d) prawie przedłożenia przez podmioty gospodarcze dokumentów lub informacji wiodącemu właściwemu organowi oraz o terminie, w którym należy przedłożyć takie informacje.

2. Wiodący właściwy organ informuje za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1, o wszczęciu dochodzenia zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

3. Na żądanie wiodącego właściwego organu podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem przedkładają wszelkie informacje istotne i niezbędne do dochodzenia, w tym informacje identyfikujące produkty objęte dochodzeniem i, w stosownych przypadkach, identyfikujące część produktu, do której dochodzenie powinno być ograniczone, a także producenta, wytwórcę, dostawcę produktów, importera lub eksportera tych produktów lub ich części. Zwracając się o takie informacje, wiodący właściwy organ w możliwym zakresie priorytetowo traktuje podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem, które uczestniczą w etapach łańcucha dostaw znajdujących się najbliżej obszaru, na którym prawdopodobnie dochodzi do pracy przymusowej, oraz uwzględniają wielkość i zasoby gospodarcze podmiotów gospodarczych, w szczególności kwestię, czy dany podmiot gospodarczy jest MŚP, ilość odnośnych produktów, złożoność łańcucha dostaw, jak również skalę podejrzewanej pracy przymusowej. W razie potrzeby podmioty gospodarcze mogą zwrócić się o wsparcie punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 10, w zakresie współpracy z wiodącym właściwym organem.

4. Wiodący właściwy organ wyznacza podmiotom gospodarczym termin wynoszący co najmniej 30 dni roboczych i nie więcej niż 60 dni roboczych na przekazanie informacji, o których mowa w ust. 3. Podmioty gospodarcze mogą wystąpić z uzasadnionym wnioskiem o przedłużenie tego terminu. Podejmując decyzję o takim przedłużeniu, wiodący właściwy organ uwzględnia wielkość i zasoby gospodarcze danych podmiotów gospodarczych, w tym kwestię, czy dany podmiot gospodarczy jest MŚP.

5. Wiodący właściwy organ może gromadzić informacje od wszelkich odpowiednich osób fizycznych lub prawnych lub prowadzić z nimi rozmowy, jeśli wyrażą one zgodę na rozmowę, w celu zebrania informacji dotyczących przedmiotu dochodzenia; mogą to być odpowiednie podmioty gospodarcze lub wszelkie inne zainteresowane strony.

6. Wiodący właściwy organ może, w razie potrzeby, przeprowadzać wszystkie niezbędne kontrole i inspekcje zgodnie z art. 19.

Artykuł 19

Inspekcje w terenie

1. W wyjątkowych sytuacjach, gdy wiodący właściwy organ uznaje za konieczne przeprowadzenie inspekcji w terenie, podejmuje je z uwzględnieniem miejsca, w którym występuje ryzyko pracy przymusowej.

2. Jeśli ryzyko pracy przymusowej występuje na terytorium państwa członkowskiego, wiodący właściwy organ może przeprowadzić własne inspekcje zgodnie z prawem krajowym i z poszanowaniem prawa Unii. W razie potrzeby wiodący właściwy organ może zwrócić się o współpracę do innych organów krajowych istotnych dla wdrożenia niniejszego rozporządzenia, takich jak organy ds. pracy czy zdrowia lub organy podatkowe.

3. Jeśli ryzyko pracy przymusowej występuje poza terytorium Unii, Komisja działająca jako wiodący właściwy organ może przeprowadzać wszelkie niezbędne kontrole i inspekcje, pod warunkiem że zainteresowane podmioty gospodarcze wyrażą na to zgodę, a rząd państwa trzeciego, w którym mają się odbyć inspekcje, został oficjalnie powiadomiony i nie wnosi sprzeciwu. W stosownych przypadkach Komisja może zwrócić się o pomoc do Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w celu ułatwienia takich kontaktów.

ROZDZIAŁ IV

DECYZJE

Artykuł 20

Decyzje dotyczące naruszenia art. 3

1. Wiodący właściwy organ ocenia wszystkie informacje i dowody zgromadzone na podstawie rozdziału III i w oparciu o tę ocenę ustala, czy produkty, które wprowadzono do obrotu lub udostępniono na rynku, lub które są przedmiotem wywozu, naruszają art. 3, w rozsądnym terminie od daty wszczęcia przez ten organ dochodzenia na podstawie art. 18 ust. 1. Wiodący właściwy organ stara się przyjąć decyzję, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, lub zakończyć dochodzenie w terminie 9 miesięcy od daty wszczęcia dochodzenia.

2. Niezależnie od ust. 1 niniejszego artykułu wiodący właściwy organ może stwierdzić naruszenie art. 3 na podstawie wszelkich innych dostępnych faktów, jeżeli nie było możliwe zgromadzenie informacji i dowodów na podstawie art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 3, w szczególności jeżeli w odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji podmiot gospodarczy lub organ publiczny:

- a) odmawia udzielenia żądanych informacji bez ważnego uzasadnienia;
- b) nie przekazuje żądanych informacji w wyznaczonym terminie bez ważnego uzasadnienia;
- c) przekazuje niekompletne lub nieprawidłowe informacje w celu zablokowania dochodzenia;
- d) przedstawia informacje wprowadzające w błąd; lub
- e) w inny sposób utrudnia dochodzenie, w tym również w przypadku stwierdzenia – na wstępnym etapie dochodzenia lub w jego toku – ryzyka pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa.

3. W przypadku gdy wiodący właściwy organ nie może stwierdzić, że odnośne produkty wprowadzono do obrotu lub udostępniono na rynku bądź wywozi się z naruszeniem art. 3, zamyka dochodzenie i informuje o tym podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem. Informuje on również wszystkie inne właściwe organy za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1. Zamknięcie dochodzenia nie wyklucza wszczęcia nowego dochodzenia w sprawie tego samego produktu i tego samego podmiotu gospodarczego w przypadku pojawienia się nowych istotnych informacji.

4. W przypadku gdy wiodący właściwy organ stwierdzi, że dane produkty wprowadzono do obrotu lub udostępniono na rynku bądź wywozi się z naruszeniem art. 3, bezzwłocznie przyjmuje decyzję zawierającą:

- a) zakaz wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku unijnym odnośnych produktów oraz ich wywozu;
- b) nakaz zobowiązujący podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem do wycofania produktów, które zostały już wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku unijnym, lub nakaz usunięcia z interfejsu internetowego treści odnoszącej się do odnośnych produktów lub ich wykazów;
- c) nakaz zobowiązujący podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem do usunięcia odnośnych produktów na podstawie art. 25 lub, jeżeli części produktu, co do których stwierdzono, że naruszają art. 3, są zamienne, nakaz zobowiązujący podmioty gospodarcze do usunięcia tych części tego produktu.

W stosownych przypadkach w zakazie, o którym mowa w lit. a) akapitu pierwszego, oraz w nakazie, o którym mowa w lit. c) akapitu pierwszego, określa się części produktu, co do których stwierdzono naruszenie art. 3 i które muszą zostać wymienione, aby produkt mógł zostać wprowadzony do obrotu lub udostępniony na rynku lub wywieziony.

5. W drodze odstępstwa od ust. 4 lit. c) akapit pierwszy i w stosownych przypadkach, aby zapobiec zakłóceniom w łańcuchu dostaw o strategicznym lub krytycznym znaczeniu dla Unii, wiodące właściwe organy mogą powstrzymać się od wydania nakazu usunięcia odnośnego produktu zgodnie z ust. 4. Wiodące właściwe organy mogą zamiast tego nakazać wstrzymanie dystrybucji odnośnego produktu na określony okres, który nie może być dłuższy niż czas niezbędny do wyeliminowania pracy przymusowej w odniesieniu do odnośnego produktu, na koszt podmiotów gospodarczych.

Jeżeli podmioty gospodarcze wykazały w tym okresie, że wyeliminowały pracę przymusową z łańcucha dostaw odnośnych produktów bez zmiany tego produktu i dzięki położeniu kresu pracy przymusowej określonej w decyzji, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, wiodący właściwy organ dokonuje przeglądu swojej decyzji zgodnie z art. 21.

Jeżeli podmioty gospodarcze nie wykazały w tym okresie, że wyeliminowały pracę przymusową z łańcucha dostaw odnośnych produktów bez zmiany tego produktu i dzięki położeniu kresu pracy przymusowej określonej w decyzji, o której mowa w ust. 4, zastosowanie ma lit. c) tego ustępu.

6. W przypadku gdy Komisja działa jako wiodący właściwy organ, decyzję, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, przyjmuje się w drodze aktu wykonawczego. Takie akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 35 ust. 2.

7. Wiodący właściwy organ powiadamia o decyzji, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, wszystkie podmioty gospodarcze, do których jest ona skierowana, i przekazuje ją wszystkim właściwym organom i, w stosownych przypadkach, Komisji za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1.

8. Decyzje podjęte przez wiodący właściwy organ w jednym państwie członkowskim zgodnie z ust. 4 są uznawane i egzekwowane przez właściwe organy w pozostałych państwach członkowskich w zakresie, w jakim odnoszą się do produktów oznaczonych taką samą informacją dotyczącą identyfikacji i pochodzących z tego samego łańcucha dostaw, w przypadku którego stwierdzono pracę przymusową.

Artykuł 21

Przegląd decyzji dotyczących naruszenia art. 3

1. Wiodący właściwy organ umożliwia podmiotom gospodarczym, których dotyczy decyzja, o której mowa w art. 20, złożenie w dowolnym momencie wniosku o przegląd tej decyzji. Wniosek o dokonanie przeglądu zawiera informacje, z których wynika, że produkty wprowadzono do obrotu, udostępniono na rynku lub przeznaczono na wywóz zgodnie z art. 3. Informacje te obejmują nowe istotne informacje, których nie zgłoszono wiodącemu właściwemu organowi w toku dochodzenia.

2. Wiodący właściwy organ podejmuje decyzję w sprawie wniosku, o którym mowa w ust. 1, w terminie 30 dni roboczych od daty otrzymania tego wniosku.

3. Jeśli podmioty gospodarcze wykazały, że zastosowały się do decyzji, o której mowa w art. 20, i że wyeliminowały pracę przymusową ze swojej działalności lub łańcucha dostaw w przypadku odnośnych produktów, wiodący właściwy organ wycofuje swoją decyzję na przyszłość, informuje o tym podmioty gospodarcze i usuwa ją z jednolitego portalu dotyczącego pracy przymusowej.

4. W przypadku gdy Komisja działa jako wiodący właściwy organ, wycofania, o którym mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, dokonuje się w drodze aktu wykonawczego. Takie akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 35 ust. 2. W przypadku należycie uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby związanej z ochroną prawa do obrony i własności odnośnych podmiotów gospodarczych Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 35 ust. 3. Te akty wykonawcze obowiązują nie dłużej niż 12 miesięcy.

5. Podmioty gospodarcze, których dotyczy decyzja wiodącego właściwego organu państwa członkowskiego, o której mowa w art. 20, mogą wystąpić do sądu lub trybunału o dokonanie przeglądu zgodności decyzji z prawem materialnym i formalnym.

6. Ust. 5 pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które wymagają wyczerpania administracyjnych procedur odwoławczych przed wszczęciem postępowania sądowego.

7. Decyzje przyjęte przez wiodący właściwy organ państwa członkowskiego, o których mowa w art. 20, pozostają bez uszczerbku dla orzeczeń wydanych przez krajowe sądy lub trybunały państw członkowskich w odniesieniu do tych samych podmiotów gospodarczych lub produktów.

Artykuł 22**Treść decyzji**

1. Decyzja, o której mowa w art. 20, zawiera wszystkie następujące elementy:
 - a) ustalenia wynikające z dochodzenia oraz informacje i dowody stanowiące podstawę tych ustaleń;
 - b) rozsądne terminy na wykonanie nakazów przez podmioty gospodarcze, które to terminy nie mogą być krótsze niż 30 dni roboczych; w przypadku łatwo psujących się towarów, a także w przypadku zwierząt i roślin termin ten nie może być krótszy niż 10 dni roboczych; ustalając terminy, wiodący właściwy organ uwzględnia wielkość i zasoby gospodarcze podmiotu gospodarczego, w tym kwestię, czy dany podmiot jest MŚP, jaki jest udział części produktu i czy jest ona zamienna; terminy są proporcjonalne do czasu potrzebnego do wykonania poszczególnych nakazów i nie są dłuższe, niż jest to konieczne;
 - c) wszystkie istotne informacje, w szczególności szczegółowe informacje umożliwiające identyfikację produktu, którego dotyczy decyzja, w tym szczegółowe informacje na temat producenta, wytwórcy, dostawców produktów, importera, eksportera i, w stosownych przypadkach, zakładu produkcyjnego;
 - d) informacje wymagane na podstawie przepisów prawa celnego, zdefiniowanych w art. 5 pkt 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013, w przypadku gdy informacje te są dostępne i mają zastosowanie;
 - e) informacje na temat odwołania się od decyzji do sądu.
2. Komisja przyjmuje akty wykonawcze bardziej szczegółowo określające informacje, które mają znaleźć się w decyzji, o której mowa w art. 20. Obejmują one co najmniej szczegółowe informacje, które mają być przekazywane lub udostępniane organom celnym na podstawie art. 27 ust. 3, aby umożliwić identyfikację produktów wymaganą zgodnie z art. 26 ust. 4. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 35 ust. 2.

ROZDZIAŁ V**EGZEKWOWANIE PRZEPISÓW****Sekcja I****Właściwe organy****Artykuł 23****Egzekwowanie decyzji**

1. W przypadku gdy w rozsądnym terminie, o którym mowa w art. 22 ust. 1 lit. b), podmiot gospodarczy nie zastosował się do decyzji, o której mowa w art. 20, właściwe organy są odpowiedzialne za egzekwowanie tej decyzji i zapewniają, aby:
 - a) zakazano wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku unijnym odnośnych produktów oraz wywożenia ich;
 - b) odpowiednie organy wycofały z rynku unijnego odnośne produkty już wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku, zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym;
 - c) usunięto na koszt podmiotu gospodarczego zgodnie z art. 25 pozostające u niego wycofane produkty;
 - d) ograniczono dostęp do odnośnych produktów i wykazów odnoszących się do nich poprzez zwrócenie się do odpowiedniej osoby trzeciej o wdrożenie takiego ograniczenia.
2. Jeżeli podmiot gospodarczy nie zastosował się do decyzji, o której mowa w art. 20, właściwy organ nakłada na dany podmiot gospodarczy bezpośrednio, we współpracy z innymi organami lub w drodze wniosku do właściwych organów sądowych, sankcje zgodnie z art. 37.

*Artykuł 24***Wycofanie i usunięcie produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej**

1. Decyzja nakazująca wycofanie i usunięcie produktów wprowadzonych do obrotu lub udostępnionych na rynku unijnym zgodnie z art. 20 ust. 4, jest przekazywana za pośrednictwem systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, organom nadzoru rynku, o których mowa w art. 10 rozporządzenia (UE) 2019/1020, lub innym odpowiednim organom istotnym dla odnośnych produktów.
2. Za egzekwowanie wycofania i usunięcia produktów, o których mowa w ust. 1, odpowiada właściwy organ, w koordynacji z wszelkimi innymi odpowiednimi organami istotnymi dla odnośnych produktów.

*Artykuł 25***Sposób usunięcia produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej**

Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami określoną w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE⁽²⁷⁾ podmioty gospodarcze i właściwe organy państw członkowskich odpowiedzialne za usuwanie produktów, zgodnie z odpowiednio art. 20 ust. 4 lit. c) i art. 23 ust. 1 lit. c) niniejszego rozporządzenia usuwają te produkty poprzez ich recykling lub, jeżeli nie jest to możliwe, poprzez pozbawienie tych produktów cech użytkowych. Łatwo psujące się produkty są przekazywane na cele charytatywne lub cele pożytku publicznego lub, jeżeli nie jest to możliwe, poprzez pozbawienie tych produktów cech użytkowych.

*Sekcja II***Organy celne***Artykuł 26***Kontrole przeprowadzane przez organy celne**

1. Produkty wprowadzane na rynek unijny lub z niego wyprowadzane podlegają kontrolom i środkom ustanowionym w niniejszej sekcji.
2. Stosowanie niniejszej sekcji pozostaje bez uszczerbku dla innych aktów prawnych Unii regulujących zarządzanie ryzykiem celnym, kontrole celne oraz dopuszczanie towarów do obrotu i wywóz, w szczególności rozporządzenia (UE) nr 952/2013.
3. Wiodący właściwy organ bezzwłocznie przekazuje organom celnym państw członkowskich decyzje, o których mowa w art. 20, o zakazie wprowadzania do obrotu lub udostępniania produktów na rynku unijnym i ich wywozu.
4. Organy celne opierają się na decyzjach przekazanych na podstawie ust. 3 niniejszego artykułu w celu zidentyfikowania produktów, które mogą być niezgodne z zakazem określonym w art. 3 niniejszego rozporządzenia. W tym celu przeprowadzają kontrole produktów wprowadzanych na rynek unijny lub z niego wyprowadzanych w oparciu o zarządzanie ryzykiem określone w rozporządzeniu (UE) nr 952/2013.
5. Wiodący właściwy organ bezzwłocznie informuje organy celne państw członkowskich o wszelkim cofnięciu oraz o wszelkich zmianach decyzji na podstawie przeglądu zgodnie z art. 21.

*Artykuł 27***Dodatkowe informacje przekazywane lub udostępniane organom celnym**

1. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych na mocy art. 33 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez zidentyfikowanie produktów lub grup produktów, w odniesieniu do których organy celne otrzymują informacje, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. Odnosne produkty lub grupę produktów wybiera się zgodnie

⁽²⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

z podejściem proporcjonalnym, w oparciu m.in. o informacje dostępne w bazie danych, informacje zakodowane w systemie informacyjnym i komunikacyjnym, o którym mowa w art. 7 ust. 1, oraz potwierdzone informacje wymieniane w ramach Sieci.

2. Osoba, która zamierza objąć produkt – objęty aktem delegowanym przyjętym na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu – procedurami celnymi „dopuszczenie do obrotu” lub „wywóz”, przekazuje lub udostępnia organom celnym informacje identyfikujące produkt, informacje o producencie lub wytwórcy oraz informacje o dostawcach produktów, chyba że przekazanie takich informacji jest już wymagane na podstawie przepisów prawa celnego, o których mowa w art. 5 pkt 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

3. Komisja może przyjmować akty wykonawcze określające szczegółowe ustalenia dotyczące wykonania ust. 1 i 2 niniejszego artykułu i określające szczegółowo informacje, które mają być przekazywane lub udostępniane organom celnym na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 35 ust. 2.

4. Jeżeli w decyzji, o której mowa w art. 20, zidentyfikowano określony produkt, aby organy celne miały możliwość natychmiastowego działania w związku z tym konkretnym produktem, procedura przewidziana w art. 34 ma zastosowanie do aktów delegowanych przyjętych na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 28

Zawieszenie

W przypadku gdy organy celne zidentyfikują, w swoim odnośnym systemie zarządzania ryzykiem, że produkt wprowadzany na rynek unijny lub z niego wprowadzany mógłby, zgodnie z decyzją przekazaną na podstawie art. 26 ust. 3, naruszać art. 3, zawieszają one dopuszczenie do obrotu tego produktu lub jego wywóz. Organy celne bezzwłocznie powiadamiają właściwe organy swoich państw członkowskich o tym zawieszeniu i przekazują im wszystkie istotne informacje umożliwiające ustalenie, czy dany produkt jest objęty decyzją przekazaną na podstawie art. 26 ust. 3.

Artykuł 29

Dopuszczenie do obrotu lub wywóz

1. W przypadku gdy dopuszczenie do obrotu lub wywóz produktu zawieszono na podstawie art. 28, produkt ten dopuszcza się do obrotu lub wywozu, jeżeli spełnione zostały wszelkie pozostałe wymagania i formalności związane z takim dopuszczeniem do obrotu lub wywozem oraz jeżeli spełniony został co najmniej jeden z poniższych warunków:

- a) w terminie 4 dni roboczych od dnia zawieszenia właściwe organy nie wystąpiły do organów celnych o utrzymanie zawieszenia; w przypadku łatwo psujących się produktów, zwierząt i roślin termin ten wynosi 2 dni robocze;
- b) właściwe organy poinformowały organy celne o udzielonej przez nie zgodzie na dopuszczenie do obrotu lub wywóz zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

2. Dopuszczenia do obrotu lub wywozu na podstawie ust. 1 nie uznaje się za dowód zgodności z prawem Unii, a w szczególności z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 30

Odmowa dopuszczenia do obrotu lub wywozu

1. W przypadku gdy właściwe organy stwierdzą, że produkt, o którym je powiadomiono na podstawie art. 28, jest produktem wytwarzanym z wykorzystaniem pracy przymusowej zgodnie z decyzją, o której mowa w art. 20, zobowiązują organy celne, aby nie dopuszczały tego produktu do obrotu ani nie zezwalały na jego wywóz.

2. Właściwe organy natychmiast wprowadzają informację, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, do systemu informacyjnego i komunikacyjnego, o którym mowa w art. 7 ust. 1, i powiadamiają o tym organy celne. Po otrzymaniu takiego powiadomienia organy celne nie zezwalają na dopuszczenie do obrotu ani na wywóz tego produktu, a także zamieszczają poniższą adnotację w systemie przetwarzania danych organów celnych i, w miarę możliwości, na fakturze handlowej towarzyszącej produktowi i na każdym innym istotnym dokumencie towarzyszącym:

„Produkt wytworzony z wykorzystaniem pracy przymusowej – niedopuszczony do obrotu/wywozu – rozporządzenie (UE) 2024/3015”.

3. W przypadku odmowy dopuszczenia do obrotu lub wywozu produktu na podstawie ust. 1 organy celne usuwają ten produkt na podstawie prawa krajowego i z poszanowaniem prawa Unii.

4. Na wniosek właściwego organu oraz w imieniu i na odpowiedzialność tego właściwego organu organy celne mogą ewentualnie zająć ten produkt, co do którego nastąpiła odmowa dopuszczenia do obrotu lub wywozu, i przekazać go do dyspozycji temu właściwemu organowi i pod jego nadzór. W takich przypadkach ten właściwy organ podejmuje wszelkie niezbędne działania, aby zapewnić usunięcie odnośnego produktu zgodnie z art. 25.

Artykuł 31

Wymiana informacji i współpraca

1. Aby umożliwić opartą na ocenie ryzyka analizę produktów wprowadzanych na rynek unijny lub z niego wyprowadzanych oraz aby zapewnić skuteczność kontroli i ich przeprowadzanie zgodnie z wymogami niniejszego rozporządzenia, Komisja, właściwe organy i organy celne ściśle współpracują i wymieniają się informacjami na temat ryzyka. W tym celu Komisja odgrywa rolę koordynatora.

2. Współpraca między organami i wymiana informacji na temat ryzyka, niezbędna w celu pełnienia ich funkcji na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym za pomocą środków elektronicznych, odbywa się zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 952/2013:

- a) między organami celnymi;
- b) między właściwymi organami i organami celnymi.

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 32

Poufność

1. Właściwe organy korzystają z informacji otrzymanych na podstawie niniejszego rozporządzenia wyłącznie do celów stosowania niniejszego rozporządzenia, chyba że prawo Unii lub prawo krajowe zgodne z prawem Unii wymagają inaczej.

2. Komisja, państwa członkowskie i właściwe organy traktują tożsamość podmiotów przekazujących informacje lub treść przekazanych przez nie informacji jako dane poufne zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym zgodnym z prawem Unii, chyba że podmioty przekazujące informacje określą inaczej.

3. Przepisy ust. 2 nie uniemożliwiają Komisji ujawniania informacji ogólnych w formie streszczenia, o ile takie informacje ogólne nie zawierają żadnych informacji pozwalających na zidentyfikowanie dostawcy informacji. Tego rodzaju ujawnienie informacji ogólnych w formie streszczenia musi uwzględniać uzasadniony interes stron, jeśli chodzi o ujawnianie informacji poufnych.

Artykuł 33

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 27 ust. 1, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia 13 grudnia 2024 r.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 27 ust. 1, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 27 ust. 1 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 34

Tryb pilny

1. Akty delegowane przyjęte w trybie niniejszego artykułu wchodzi w życie niezwłocznie i mają zastosowanie, dopóki nie zostanie wyrażony sprzeciw zgodnie z ust. 2. Przekazując akt delegowany Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, podaje się powody zastosowania trybu pilnego.
2. Parlament Europejski lub Rada mogą wyrazić sprzeciw wobec aktu delegowanego zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 33 ust. 6. W takim przypadku Komisja uchyła akt natychmiast po powiadomieniu jej przez Parlament Europejski lub Radę o decyzji o wniesieniu sprzeciwu.

Artykuł 35

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.

Artykuł 36

Zmiana dyrektywy (UE) 2019/1937

W części I.C.1 załącznika do dyrektywy (UE) 2019/1937 dodaje się punkt w brzmieniu:

- „(iv) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3015 z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym i zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937 (Dz.U. L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj>).”.

Artykuł 37

Sankcje

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie do podmiotów gospodarczych w przypadku niezastosowania się do decyzji, o której mowa w art. 20, i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia ich wykonywania zgodnie z prawem krajowym.

2. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Właściwe organy dopilnowują, aby sankcje, o których mowa w ust. 1, w stosownych przypadkach należycie uwzględniały następujące kwestie:
 - a) wagę niezastosowania się do decyzji, o której mowa w art. 20, i czas jego trwania;
 - b) wszelkie ewentualne wcześniejsze niezastosowania się do decyzji, o której mowa w art. 20, których dopuścił się podmiot gospodarczy;
 - c) stopień współpracy z właściwymi organami;
 - d) wszelkie inne łagodzące lub obciążające czynniki mające zastosowanie w danych okolicznościach sprawy, takie jak bezpośrednio lub pośrednio osiągnięte korzyści finansowe lub straty uniknięte w związku z niezastosowaniem się do decyzji, o której mowa w art. 20.
3. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach i działaniach do dnia 14 grudnia 2026 r., a także powiadamiają ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.
4. Ustanawiając przepisy dotyczące mających zastosowanie sankcji zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, państwa członkowskie w jak największym stopniu uwzględniają wytyczne, o których mowa w art. 11 lit. i).

Artykuł 38

Ocena i przegląd

1. Do dnia 14 grudnia 2029 r., a następnie co 5 lat, Komisja przeprowadza ocenę egzekwowania i wdrażania niniejszego rozporządzenia. Komisja przedstawia sprawozdanie z najważniejszymi ustaleniami Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu. W ocenie analizuje się w szczególności:
 - a) czy istniejący mechanizm skutecznie przyczynia się do realizacji celów niniejszego rozporządzenia określonych w art. 1;
 - b) współpracę między właściwymi organami, w tym w ramach Sieci, a także wszystkimi innymi odpowiednimi organami w zakresie stosowania niniejszego rozporządzenia;
 - c) skuteczność współpracy międzynarodowej w przyczynianiu się do wyeliminowania pracy przymusowej z globalnych łańcuchów dostaw;
 - d) wpływ procedur związanych z dochodzeniami i decyzjami na przedsiębiorstwa, w szczególności na MŚP, w tym na ich konkurencyjność;
 - e) koszty przestrzegania przepisów dla podmiotów gospodarczych, w szczególności MŚP;
 - f) ogólne koszty i korzyści oraz skuteczność zakazu.

Jeżeli Komisja uzna to za stosowne, do sprawozdania dołącza wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia.

2. W sprawozdaniu ocenia się również, czy zakres powinien zostać poszerzony o usługi pomocnicze związane z wydobywaniem, pozyskiwaniem, produkcją lub wytwarzaniem produktów.
3. W ramach oceny przewidzianej w ust. 1 lit. a) sprawozdanie powinno obejmować wpływ niniejszego rozporządzenia na ofiary pracy przymusowej, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kobiet i dzieci. Ocena tego wpływu opiera się na regularnym monitorowaniu informacji pochodzących od organizacji międzynarodowych i odpowiednich zainteresowanych stron.
4. W swoim sprawozdaniu Komisja ocenia również potrzebę wprowadzenia specjalnego mechanizmu w celu rozwiązania problemu pracy przymusowej i zaradzenia jej, a także przeprowadza ocenę skutków wdrożenia takiego mechanizmu.

Artykuł 39

Wejście w życie i data rozpoczęcia stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 14 grudnia 2027 r.

Jednakże art. 5 ust. 3, art. 7, 8, art. 9 ust. 2, art. 11, 33, 35 i art. 37 ust. 3 stosuje się od dnia 13 grudnia 2024 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 27 listopada 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodniczący

BÓKA J.